

PAPER DETAILS

TITLE: Türkiye Basınında Başkanlık Sistemi Tartışmaları: Köse Yazarları Özelinde Bir Araştırma

AUTHORS: Mehmet Gökhan GENEL

PAGES: 57-97

ORIGINAL PDF URL: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1114206>

Türkiye Basınında Başkanlık Sistemi Tartışmaları: Köşe Yazarları Özelinde Bir Araştırma

Mehmet Gökhan GENEL, Yrd. Doç. Dr., Yalova Üniversitesi Sanat ve Tasarım Fakültesi
Yalova/Türkiye, genel.mgokhan@gmail.com

ÖZET: Türkiye'nin yaklaşık 95 yıldır uyguladığı parlamenter sistem deneyiminden vaz mı geçiliyor? Türkiye hükümet modeli bağlamında parlamenter sistemden yana devam kararı mı alacak yoksa başkanlık, yarı başkanlık veya Türk tipi bir başkanlık modeline mi geçiş yapacaktır? Bu husus Türkiye kamuoyunda 2014'ten bu yana en çok tartışılan konu olma özelliğini taşımaktadır. Bu çalışmada amaç Türkiye'nin olası bir sistem değişikliği durumunda özel de ise başkanlık sistemi tartışmalarında Türk medyasının konuya ilişkin bakış açısını anlamaya yöneliktir. Türkiye basını üzerinden ele alınan bu çalışmada tartışılan sistem değişikliğine yönelik her biri farklı dünya görüşü ve ideolojik perspektiflere sahip olan Hürriyet, Star, Cumhuriyet, Yeniçağ, Özgür gündem ve Agos gazetelerinin sadece dijital versiyonlarında yer alan köşe yazarları araştırma kapsamına dâhil edilmiştir. Bir aylık gazete nüshalarının incelendiği bu çalışmada araştırma yöntemi olarak içerik analizi esas alınmıştır.

Anahtar Kelimeler: Türk medyası, Türk basını, başkanlık sistemi, parlamenter sistem, köşe yazarları, sistem tartışmaları

Presidential Government Debates in Turkish Media: The Research Focusing on The Columnists

ABSTRACT: Is the parliamentary system that Turkey has been implementing for 95 years being left behind? Will Turkey make a decision in favor of parliamentary system in terms of government model, or will it switch to a semi-presidential or a Turkish-type presidential system? This issue is the issue that has been mostly discussed since 2014. This study is for understanding the perspective of Turkish media towards the potential system change in Turkey. In this study that is carried out over Turkish media, the columnists who are involved only in digital versions of Hürriyet, Star, Cumhuriyet, Yeniçağ, Özgür Gündem and Agos newspapers, each of which has different worldview and ideological perspective were involved in the scope. In this study, where all of the issues of all of these newspapers during a month have been examined, the content analysis was adopted as the research method.

Keywords :Turkish media, Turkish press, presidential system, parliamentary system, columnists debates on system

Giriş

Türkiye’de siyasal sistem değişikliği son iki yıldır siyasal, medya ve kamu gündeminin en çok tartışılan konuların başında yer almaktadır. Öyle ki; 2014’te yapılan ve halk tarafından ilk kez doğrudan belirlenen Cumhurbaşkanlığı seçiminde ve 7 Haziran 2015’te yapılacak olan genel seçimlerde ana gündem maddesi siyasal sistem değişikliği eş deyişle Başkanlık sistemi olmuştur. Bu bağlamda akla gelen ilk sorular acaba Türkiye uzun yıllardır uyguladığı Parlamenter sistemden vaz mı geçiyor? Türkiye’de siyasal sistem değişikliği gerekli midir? Türkiye yeni bir siyasal sistem değişikliğine hazır mıdır? Türkiye yönetim sistemi anlamında yeni bir tercihle mi karşı karşıya? Türkiye’de şayet bir sistem değişikliği olarsa bu tercih “Amerikan tipi Başkanlık Sistemi” mi, “Fransa tipi yarı başkanlık sistemi” mi yoksa çokça polemik konusu olan “Türk tipi bir Başkanlık sistemi midir? Bu soruların cevabı 7 Haziran 2015’te yapılacak olan genel seçimler sonucunda büyük bir olasılıkla netlik kazanacaktır. Zira olası bir siyasal sistem değişikliği demek, halen yürürlükte olan 1982 anayasanın değişmesi demektir. Yine buna paralel olarak anayasanın değiştirilebilmesi de her hangi bir partinin veya partiler blokunun parlamentoda anayasayı değiştirebilecek 367 parlamenter sayısına veya Başkanlık sistemi değişikliğinin referanduma sunulması için 330 parlamenterin olması gerekmektedir. Siyasal sistem değişikliğinin özelde ise Başkanlık sistemi tartışmalarının yakın dönemdeki mimarı 12. Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan olarak görülse de aslında Erdoğan’dan yılar önce 8. Cumhurbaşkanı Turgut Özal, 9. Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel ve Milliyetçi Hareket Partisi (MHP)’nin efsanevi lideri Alparslan Türkeş’in de Başkanlık Sistemi’ni önceleyen ve arzulayan bir takım yaklaşımlar sergiledikleri bilinen bir gerçektir. Bununla birlikte diğer önemli ülke gündem maddelerinde olduğu gibi bu tartışmada da Türkiye’de mevcut bir bölünmüşlüğü olduğunu söylemek mümkündür. Yani bir tarafta Başkanlık Sistemi’nden yana olan ve bunun gerçekleşmesi adına ülke yararına olduğu tezinden hareketle argümanlar ileri süren başta Cumhurbaşkanı Erdoğan ve Adalet ve Kalkınma Partisi (Ak Parti) diğer tarafta ise buna şiddetli direnç gösteren ve gerçekleşmesi durumunda Türkiye’nin uçuruma sürükleneceğini dillendiren muhalefet partileri yer almaktadır.

Yukarıda özet bir şekilde çerçevesi çizilmeye çalışılan bu çalışmanın temel amacı, ülkenin siyasal düzlemdeki en önemli meselesi olarak görülen ve Türkiye’nin geleceğini etkileyeceği muhakkak olan Başkanlık Sistemi tartışmalarında medyanın yaklaşımını ve mevcut tartışmaya hangi argümanlar ekseninde katkı sağladığını araştırmaktır. Çalışma, mevcut yayın politikaları ve ideolojik eğilimleri ekseninde günlük yayınlanan gazetelerin köşe yazarları üzerinden kurgulanmıştır. Bu bağlamda dijital versiyonları esas alınan Hürriyet, Yeniçağ, Cumhuriyet, Özgür gündem, Star ve Agos gazetelerinin konu hakkında yazı kaleme alan köşe yazarlarının Şubat 2015’teki bir aylık yazıları incelenmiştir. Agos gazetesini incelemeye dâhil etmemiz muhtemeldir ki, bir kesim tarafından soru işaretiyle karşılanabilir. Ancak bu gazeteyi araştırmaya dâhil etmememizin yegâne sebebi ise “çoğulcu” bir bakış açısından hareketle olası bir siyasal sistem değişikliğinde Türkiye’de bulunan ve anayasal olarak Türk vatandaşı statüsünde bulunan Ermeni vatandaşlarımızın konuya dair görüşlerini öğrenmeye yöneliktir. Çalışmaya Türkiye’deki diğer etnik anlamdaki azınlıkların yayın organları da dâhil edilmek istenmiş olmasına rağmen (Rum, Yahudi, vb.) bahsi geçen azınlıkların günlük anlamda süreli bir yayın organlarının olmaması nedeniyle sadece Agos gazetesi çalışma kapsamına alınmıştır. Çalışmamız üç ana bölümden oluşmaktadır. Birinci

bölümde konunun kavramsal çerçevesi, ikinci bölümde konuya dair aktüel ve siyasi tartışmalar ve son bölümde ise araştırma kısmı yer almaktadır.

Parlamento Kavramı

Siyasal sistem tartışmaları Türkiye'nin son iki yıldaki en önemli gündem maddesi olmuştur. Türkiye kamu yönetimi sistemi veya siyasal sistem bağlamında bir karar aşamasına gelmiş durumdadır. Bu minvalde Türkiye'nin önünde iki seçenek bulunmaktadır: Birincisi Türkiye ya uzun yıllardan beri uyguladığı parlamenter sistemi revize ederek mevcut sistemin devamından yana karar alacak ya da bundan vazgeçerek alternatif bir siyasal sistemi deveye sokacaktır. Alternatif olarak düşünülen sistemler arasında Amerikan tarzı Başkanlık Sistemi, Fransız tipi yarı Başkanlık Sistemi veya nevi şahsına münhasır Türk tipi Başkanlık Sistemleri yer almaktadır. Bakıldığında bahsi geçen tüm seçeneklerin ortak paydası parlamento sistemli yönetim biçimleri olduğu gerçeğidir. Peki, günümüzde insan tabiatına en uygun yönetim sistemi olarak addedilen başta Batı toplumları ve diğer ülkelerin ekseriyetle uygulamış olduğu parlamento veya meclislerin siyaseten anlamı nedir ve tarihsel olarak nereye dayanmaktadır?

Tüm demokratik sistemlerin beslendiği kavram olan parlamentonun kısaca tarifini yapmak gerekirse etimolojik olarak kelimenin asıl kökeni İtalyanca olup yasa çıkarma yetkisine sahip meclis veya meclislerdir. Bir başka yaklaşıma göre ise Fransızca 'parler'(konuşmak) fiili ile 'mentir'- Yalan söylemek (Wikipedia) fiilinin birleşiminden doğan 'parla-mento' şeklini almış kavramdır. Konuşmak veya konuşulan yer veya mekân anlamlarına gelen parlamento kavramı, Türkiye'de 'meclis' olarak da tanımlanan içerisinde belli yetkilerle donatılmış görevlilerin kararlar aldıkları, yasalar çıkardıkları mekânlardır. TDK sözlüğüne göre kavram *"Başlıca görevi yasama, devlet bütçesini çıkarma, hükümeti denetleme olan ve üyeleri halkoyuyla belirli bir süre için seçilen meclis veya meclisler"* (TDK) şeklinde tarif edilmektedir. Diğer bir tarife göre ise *"belli toplumsal, ekonomik ve siyasal ihtiyaçlara karşılık ortaya çıkmış olup ve o yönde işlev gören birer siyasal kurum veya ürünleridir"* (Durgun, 1999: 12). Günümüzdeki anlamıyla olmasa da parlamentonun tarihini eski Yunan polis devletlerine kadar götürmemiz mümkündür. Zira antik site, kendi kendini yöneten, belli bir toprak parçası üzerinde yaşayan insanların oluşturduğu en küçük, demokratik bir yönetsel birim(Keleş, 2000: 29) olarak demokratik uygulamanın ilk örneğini teşkil etmiştir. Bu doğrultuda antik Yunan'da Aristokratların oluşturduğu "Areopagus" adına bir danışma meclisi ve yönetime katılma hakkı olanların katıldığı "Eklesia" adıyla bir başka meclis de bulunmaktadır (Yılmaz, 1996: 149). Yunan Polis Devletleri'nde ilk kez uygulanmaya başlanan ve demokrasinin ilk nüvelerini taşıyan uygulamalar günümüze gelene kadar bir dizi değişikliğe uğramıştır. Göze'nin de ifade ettiği gibi Yunan polisleri ilk aşamada krallık yönetimine, sonraki aşamada aristokratik yönetime ve son olarak da demokratik yönetime evrilerek günümüzdeki son şeklini almıştır (2005: 2). Parlamento ve buna bağlı olarak parlamentarizm demokrasi ile doğrudan ilişkisi olan kavramlardır. Özünü "Kuvvetler Ayrılığı" ilkesinden yani yasama, yürütme ve yargı erklerinin farklı organlarda (Özbudun, 2005: 199) bulunması ilkesinden alan demokrasi nosyonunu ilk dillendiren Aristoteles'tir. Aristoteles "Politika" isimli eserinde ideal bir hükümet sistemi için yasama yürütme ve yargı erklerinin üç ayrı unsur olarak konumlandırılması ve aralarındaki ilişkinin iyi bir şekilde tesis edilmesi gerektiğini söylemiştir (Tuncay, 1990: 132-133). Aristoteles bu bağlamda üç tip

yönetim sisteminden bahsetmektedir: Monarşi, Aristokrasi ve Demokrasi. Ona göre devlet yönetimi tek kişinin elindeyse Monarşi, küçük bir azınlığın elindeyse Aristokrasi ve geniş halk kitlelerinin elindeyse Cumhuriyet'tir. Bunları olumlu hükümet modelleri olarak ele alan Aristoteles, bunların yozlaşmış veya bozulmuş şekillerini ise Tirani, Oligarşi ve Demokrasi şeklinde tarif etmektedir (Akın, 1983: 10-24). Diğer yandan Aristoteles, nihai topluluk veya doğru siyasal topluluk olarak idealize ettiği antik kentler (polisler) onun için insanın doğasına en uygun olan yönetim birimleridir. Zira ona göre kentler, bazı insani iyiliğe ilişkin ortak kavramsallaştırmalara uygun olarak, yaşam yönündeki doğal arzuyu karşılar (Arnhart, 2005: 52-53). İlk örnekleri yukarıda da belirtildiği üzere Antik Yunan'da uygulanmış olan ve güçler ayrılığı üzerinde şekillenen parlamento sistemi günümüzde çeşitlilik kazanarak mevcut sistemler arasında yenisi bulunana kadar en insani olma özelliğini sürdürmektedir. Parlamento ile ilgili bu bilgilerin yanı sıra ana başlıklar halinde Parlamentonun bir takım farklı işlev ve özelliklerinden bahsedebiliriz (Durgun, 1999: 16-106)

Faaliyet bakımından özellikleri

- Karar oluşturma faaliyeti
- Temsil faaliyeti
- Sistemin varlığını devam ettirme faaliyeti

Siyasal açıdan parlamentonun fonksiyonları bakımından özellikleri

- Bütünleştirme
- Destek sağlama
- Meşruluk

Parlamentoların gücünü etkileyen unsurlar bakımından özellikleri

- Parti disiplini
- Parlamento komisyonları

Parlamento kategorileri bakımından özellikleri

- Eşgüdümlü (aktif) parlamentolar
- Belirsiz (vulnerable) parlamentolar
- Tabi (reaktif) parlamentolar
- Rekabetçi-egemen (marjinal) parlamentolar
- Teslimiyetçi (minimal) parlamentolar

Parlamente Sistem

Konumuz dâhilinde tartışmanın düğümlendiği ve Türkiye'nin uzun yıllardır uygulamış olduğu Parlamente sistem nedir, olumlu ve olumsuz tarafları nelerdir, parlamente sistem hangi özellik veya özelliklerinden dolayı eleştiriye uğramaktadır? Bu başlıkta sıraladığımız soruların cevapları aranacaktır. Parlamente sistem, bugün başta İngiltere olmak üzere dünya genelinde uygulanan anayasal sistemlerin başında yer almaktadır. Parlamente sistem, meşruiyetinin temel dayanağı olan halkın seçtiği parlamente ler aracılığı ile endirekt olarak iradesini sergilediği bir toplumsal sözleşme mantığı ile yönetime ortak olduğu bir anayasal düzendir. Durgun'un da ifade ettiği gibi " *İdeal olarak bir parlamento, siyasi sistemin bütünlüğünü oluşturmada, rejim politikaları için halkın desteğini harekete geçirmede ve rejimi meşrulaştırmada, önemli bir rol oynamaktadır*" (1999: 13). Parlamente sistem, kuvvetler ayrılığı prensibinin uygulandığı bir hükümet sistemidir. Bu sistem, yasama, yürütme ve yargı organları arasındaki kuvvetler ayrılığının yumuşak, dengeli ve işbirliğine dayanan temsili

idare şekli olarak tarif edilebilir (Turgut, 1998: 32). Bir başka ifade ile *“Parlamentarizm, parlamenter rejim veya parlamenter hükümet, hukuken ve siyaseten sorumsuz devlet başkanının başkanlığında, yürütme organı ile yasama organı arasındaki kuvvetler ayrılığının yumuşak olduğu, organlar arasındaki hukuki ilişkinin eşitlik ve dengeye dayandığı bir temsili rejimdir”* (Fendoğlu, 2010). Kuvvetler ayrılığı şeklinde formüle edilen parlamenter sistemin düşünsel arka plânı Aristoteles’e kadar uzansa da kavramı “kişisel özgürlükler” bağlamında ilk kullanan ve düşünceleriyle mutlakiyet rejimlere ciddi bir darbe indiren kişi İngiliz liberal düşünür John Locke olmuştur. Locke, siyasal iktidar içinde yer alan güçleri yasama, yürütme ve konfederatif güçler (Göze, 2005: 159) şeklinde kategorize etmiştir. Ancak kuvvetler ayrılığı ilkesinin sistemleşmesi veya bir kuram olarak belirmesi Fransız düşünür Montesquieu sayesinde olmuştur. Siyaset biliminin kurucusu ve ilk pozitivistlerden biri olarak kabul edilen Montesquieu, *“Yasaların Ruhu”* adlı eserinde üç siyasal yönetim biçimi öngörür, bunlar: Cumhuriyet (demokrasi), Monarşi ve Despotizm ya da zorba yönetimlerdir. Özgürlükler konusunda yoğunlaşan Montesquieu doğal olarak ilgi oklarını Cumhuriyet yani demokratik yönetimlere yöneltmektedir. Siyasal erdem olarak tarif ettiği demokratik yönetimleri bir bakıma özgürlüklerin teminatı olarak görmektedir. Özgürlükleri, kişinin yasanın izin vermediği şeyleri yapmaya zorlanmaması ve izin verdiği şeyleri yapmaktan alı koymaması olarak tarif eden Montesquieu, bunların da ancak iktidarın kötüye kullanılmasını engelleyecek olan ılımlı yönetimler aracılığıyla sağlanabileceğine işaret etmektedir. Montesquieu, özgürlüklerin ihlali anlamına gelebilecek olan iktidarların kötüye kullanılması tehlikesine karşılık *“iktidarın iktidarla sınırlandırılması”* teorisini ortaya atarak bir bakıma *“denge-fren”* mekanizmasını önermektedir. Bir başka ifade ile her devlette yasama, yürütme ve yargı iktidarlarının var olduğunu söyleyen düşünürü göre, yasama iktidarının asli görevi yasa yapmak, yasaları kaldırmak veya değiştirmektir. Diğer yandan yürütme iktidarının görevi ise savaşa ve barışa karar vermek, yabancı ülkelere temsilci gönderip temsilci kabul etmek, içte ve dışta güvenliği sağlamaktır. Ona göre diğer bir güç olan yargı iktidarının görevi ise suçluları cezalandırmak ve anlaşmazlıkları çözmektir. Bir siyasal organizasyonda yasama ve yürütme güçlerinin tek bir elde toplanmasında özgürlükten bahsedilemeyeceğini belirten Montesquieu, aynı şekilde yargının da yasama ve yürütmeden ayrılmamasının özgürlükler aleyhine işleyen bir durum olacağını savunmaktadır. Montesquieu’nun kuvvetler ayrılığı ilkesini ne derece önemseydiğinin kavranabilmesi için şu saptaması yeterli olacaktır: *“ Üç iktidar tek elde toplanırsa, bu ister bir kişi, ister soylular, ister halk olsun her şey bitmiştir...”* (Göze, 2005: 174-188).

Parlamentolar veya Parlamenter sistemler tek bir tip olmayıp, toplumların yapısal özelliklerine göre değişiklik gösteren siyasal organizasyonlardır. Bu nedenle dünyadaki mevcut parlamentolardaki bir takım benzerliklerin yanında, farklılıklar da görülebilmektedir. Bundan dolayı var olan bu farklı özellikler, içinde bulunulan siyasal çevrenin kendine has koşullarıyla da yakından ilintilidir. Diğer bir ifade ile farklı tarzda parlamentoların ortaya çıkması, ülkelerin siyasal yapılarının farklı olmasıyla açıklanabilir (Durgun, 1999: 4-5). Bahsi geçen bu farklı yapıları bir örnek dâhilinde ele alacak olursak İngiltere ve Hollanda gibi parlamenter monarşilerde devleti temsil makamında veraset kuralları gereği kral veya kraliçe bulunurken; Almanya gibi parlamenter cumhuriyetlerde ise devleti temsil edecek kişi parlamento tarafından demokratik usullere göre belirlenmektedir.(Yaşayan anayasa: 2015) Parlamenter rejimlerin tarihselliğine bakıldığında

ise “1789 Amerikan ve 1791 Fransız Anayasalarından başlayarak pozitif hukuk teorilerinden ziyade siyasal nitelikler taşıyan (Duman, 2013) anayasal özellikleriyle ilk uygulandığı coğrafya olarak İngiltere karşımıza çıkmaktadır. İngiltere’de Magna Carta’nın 1215’te kabulüyle başlayan tarihi süreç içerisinde 1295 yılında “Model Parlamento” adıyla oluşturulan Temsilciler Meclisi ile başlayan parlamenter sistemin ilk nüveleri oluşmaya başlamış ve 18. Yüzyılın ortalarına doğru parlamenter monarşi doğmuştur (Asilbay, 2013) İngiltere’de tecrübe edilen sistem daha sonra bütün Avrupa’ya yayılmıştır. Sistemin esaslı mutlak monarşiye ve değişmez hükümdarlara karşı çıkmak, halkı temsil etmek ve yasama gücünü kuşanarak iktidarı denetleme imkânına sahip olmak (Turgut, 1998: 33) şeklinde özetlenebilir. Diğer yandan parlamenter sistemi farklı sistemlerden ayıran belli başlı özelliklerini Fendoğlu’nun tasnifiyle şu şekilde sıralamak mümkündür (Fendoğlu, 2010):

- Yürütmenin iki başlılığı (bakanlar kurulu, başbakan- kral veya cumhurbaşkanı)
- Devlet başkanının siyasal açıdan sorumsuzluğu (siyaseten sorumsuz sembolik makam)
- Bakanlar kurulunun sorumluluğu (siyaseten sorumlu makam)
- Yürütmenin yasamayı feshi (bu rejimde cumhurbaşkanı ve başbakanın gerekli durumlarda parlamentoyu fesh etme yetkisi vardır)

Yine bu bağlamda dört çeşit parlamenter rejimden bahsedilebilir (Fendoğlu, 2010):

- Tekçi (monist) parlamenter rejim (gerçek anlamda parlamenter rejim. Cumhurbaşkanı aktif politikanın dışındadır)
- Aklileştirilmiş parlamenter rejim (siyasi yaşamın tamamının hukuk kurallarına bağlanması)
- Çağdaş parlamentarizm (yürütme organının daha aktif olduğu rejim)

Diğer yönüyle parlamenter sistemlerin bir takım olumlu ve olumsuz yanları da mevcuttur. Olumlu yanlarına bakıldığında ilk göze çarpan özellik “kuvvetler ayrılığı” ilkesi bağlamında daha demokratik bir sistem görüntüsü vermesidir. Bir başka ifade ile anayasal düzenin erklerinden olan yasama, yürütme ve yargı organlarının farklı ellerde olması nedeniyle toplum kesimlerinin devlet yönetiminde bir şekilde temsilinin sağlanması eş deyişle toplumsal konsensüsün hayata geçirilmesi düşüncesidir. Yürütmenin çift başlı hale getirilmesi (Eldem, 2007: 9-10). yani “denge-fren sistemi” sayesinde yöneticilerin keyfi uygulamalarının bir bakıma önüne geçilmiş olması sistemin olumlu yönlerinden birini teşkil etmektedir. Bununla birlikte icra gücü olarak görev yapan ve siyaseten sorumlu durumda olan başbakan ve bakanlar kurulunun parlamentoya karşı sorumlu olması/ hesap verebilirliği ve her an güven oylaması mekanizmasıyla karşı karşıya olması olumlu olarak görülen yönlerden biridir (Turgut 1998: 34-35). Turgut, parlamenter sistemin özünün “istikrar” ve “denge” üzerinden şekillendiğini belirterek dünya genelinde uygulanan parlamenter sistemlerin başarı oranının %67.5 olduğunu ve bu oranın Başkanlık sisteminin başarı nispetinden üç kat daha fazla olduğunu iddia etmektedir. Sistemin olumsuz veya aksayan yanlarına bakıldığında ise öncelikli olarak yönetimde istikrarsızlığa yapılan vurgudur. Turhan’ın da ifade ettiği gibi İtalya örneğindeki çok partili sistem ve buna bağlı olarak koalisyonların ve azınlık hükümetlerinin oluşması siyasi istikrarsızlığın temel sebeplerinden birini oluşturmaktadır (1989: 65). Mevcut rejimde hükümetler parlamentoların güvenoyuna bağımlı yapısı nedeniyle her an görevinin sonlanması riskiyle karşı karşıya

olması hükümet istikrarsızlığını veya siyasi krizi etkileyen dezavantajlı bir durum olarak görülmektedir (Uluşahin, 1999: 78-80). Parlamenter sistemin diğer olumlu yanı ise, bu rejimde hükümetin kamuoyunun desteğini kaybetmesi halinde yeni bir hükümet kurulması ya da seçimlerin yenilenmesi yollarına başvurma'nın mümkün olmasına karşılık, Başkanlık sisteminde başkanın görev süresinin değişmez nitelikte olmasıdır (Atar, 1997: 83).

Başkanlık ve Yarı Başkanlık Sistemleri

Başkanlık Sistemi¹ günümüzde demokrasi ile yönetilen ülkelerde parlamenter sistem ve yarı Başkanlık Sistemi'nin yanı sıra uygulanan üç önemli hükümet sisteminden biridir. Tarihsel olarak Başkanlık Sistemi, "*Westminster modeli*" demokrasinin 18. Yy. sonundaki koşullarına bir tepki olarak, İngilizlere karşı verilen bağımsızlık savaşından da etkilenerek, Amerika Birleşik Devletleri'nde üretilmiştir (Kalaycıoğlu, 2005: 14). Sistem, 1787 anayasası ile şekillenmiş olup iki yıl sonra yani 1789'da başkan seçimine gidilmiş ve Washington ilk Amerika Cumhurbaşkanı seçilmiştir (Göze, 2005:487). Başkanlık sisteminin doğduğu yer olan A.B. D. belki de sistemin en iyi işlediği ülkedir diyebiliriz. Zira bu sistemi uygulama şansı bulan diğer ülkelerde zaman zaman demokrasinin dışına çıkıldığına şahit olunmuştur. Buna örnek olarak bir takım Latin Amerika ülkeleri ile Endonezya ve Filipin gibi ülkeler gösterilebilir (başkanliksistemi.com). A.B.D'de sistemin tutmasının birçok faktörünün olmasının yanında en önemli neden ülkede bulunan federatif yapı ve bunun yanı sıra sağlam bir demokrasi kültürünün varlığıdır. Atar, Başkanlık sistemi dolayımında dile getirdiğimiz A.B.D.'ye has sistem ve dolayısıyla federatif yapıya itiraz ederek, hükümet sistemi ile devlet biçiminin tamamen birbirinden farklı şeyler olduğu tezinden hareketle Başkanlık sisteminin federal bir devlette olduğu kadar üniter bir devlette de uygulanabileceğini savunmaktadır (1997: 87). Anavatanı Amerika Birleşik Devletleri (A. B. D.) olan Başkanlık sisteminin en ayırt edici hususlarının başında "sert kuvvetler ayrılığı" ilkesinin bulunmasıdır. Bir başka ifade ile A.B.D. anayasasına göre yasama ve yürütme kuvvetleri veya organları, yani kongre ile başkan birbirinden hem vazife, hem de organik bakımdan katı sınırlar ve sert hatlarla ayrılmıştır. Bu bakımdan iki organ birbirinden hemen hemen müstakil olarak ve birbirine nerede ise, arkasını dönerek çalışır (Turgut, 1998: 20-21). Başkanlık sistemi, bazı yönleriyle çoğunlukçu demokrasi, bazı yönleriyle de oydaşmacı demokrasi modeline de yakındır. Buna göre bu sistemde yürütme gücünün tek bir kişide toplanması ve kabinenin tamamen başkana yakın ya da partisine mensup kişilerden veya kimselerden oluşması bu sisteme çoğunlukçu bir nitelik kazandırır. Diğer yandan katı kuvvetler ayrılığı ilkesinden ötürü, başkanın yasama organı üzerindeki etkisini sınırlamış olmasından dolayı da sistem oydaşmacı modeli çağrıştırmaktadır (Atar, 1997: 81). Denge ve denetim üzerinden şekillenen Başkanlık sisteminin, üç temel parametre etrafında dizayn edildiği görülmektedir. İlki, halk tarafından seçilen başkan yürütmeyi temsil eder, ikincisi yine halk tarafından seçilen ve başkanın karşısında ayrı bir güç olarak konumlanan yasama organı ve üçüncü olarak da başkanın yasama erki karşısında siyasi sorumluluğunun olmaması fakat cezai sorumluluğunun olması ve bakanların yasama organı dışından başkan tarafından seçilmesidir (Duman, 2013). Sekreter olarak tanımlanan bakanlar, başkanlar tarafından

¹ Başkanlık Sisteminden kasıt ABD'de uygulanmakta olan Başkanlık Sistemi'dir.

göreve getirilir ve tamamen başkana tabidirler. Başkan istediği kişiyi sekreter olarak atayabildiği gibi istediği zaman da görevden azletme yetkisine sahiptir. (ankara.edu.tr) Başkanlık sisteminde, parlamenter ve yarı başkanlık sisteminde olduğu gibi başkan kongreyi yani yasamayı feshedemez buna karşılık kongre de başkanın istifasını isteyemez. Başkanlık sisteminde yürütme yani başkanın egemenliği söz konusu iken mali kaynaklar üzerindeki yetki bakımından kongre daha etkilidir(Fendoğlu,2010). Diğer yandan Başkanlık sisteminin olumlu ve olumsuz yanlarına bakıldığında şunlar söylenebilir. Olumuz bağlamda ilk eleştirinin Başkanlık sisteminin diktatörlüğü teşvik edeceği endişesidir. Bu konuda Erdoğan, özellikle Latin Amerika ülkelerindeki uygulamalarına bakılıp da Başkanlık sisteminin diktatörlük getireceği düşüncesine katılmadığını ifade ederek bu gibi ülkelerde sistemin bilinçli olarak diktatörlüğü besleyecek argümanlar üzerinden tasarlandığını vurgulamaktadır(1995:77-78). Başkanlık Sisteminin siyasal mücadeleyi keskinleştirmek suretiyle toplumdaki kutuplaşmayı artırma tehlikesi ikinci eleştiri konusudur. Son olarak ise yürütmedeki esnekliğin olmaması sayılabilir (Atar, 1997: 85). Sistemin olumlu yanlarına bakıldığında ise Başkanlık sisteminin her şeyden önce siyasal istikrarı garantileyen bir özelliği bünyesinde barındırmasıdır. Yani bu sistemde koalisyonlar yer alamayacağı için bir partinin dolayısı ile liderinin önderliğindeki hükümet siyasal istikrarı sağlayacak yegâne unsudur. Bununla birlikte yasamanın ve yürütmenin ayır ayrı ve direkt olarak halk tarafından seçilmesi sonucu vatandaşın siyasal tercihinin demokratik olarak daha değerli hale gelmesidir. Başkanın kongreyi feshetme yetkisinin olmaması, kongrenin de hiçbir şekilde kabineyi istifaya çağıramaması gibi nedenler yukarıdaki cümleye paralel olarak sadece halkın iradesine endekslenmiş olduğunun göstergesidir. Bir başka ifade ile her iki erk için de tek vashın halk olması dolayısı ile suni vesayetlerden azade olunması bağlamında demokrasinin kök salması ve kuvvetlenmesi açısından önemli parametredir. Kuzu'ya göre, Başkanlık modeli ile ilgili en önemli noktanın, sorumlu ve yetkilinin kim olduğunun çok açık şekilde belirlenmiş olmasıdır (1997: 273). Bir diğer hükümet sistemi ise Yarı Başkanlık Sistemi'dir. Siyasi literatürde Fransız hükümet modeli ve 5. Fransız cumhuriyet sistemi şeklinde bilinen bu hükümet sistemi parlamenter sistem ile Başkanlık sistemi arasında kalan yani her iki sistemden de özellikler barındıran nev-i şahsına münhasır bir yönetim sistemidir. Güçlü şekilde ihdas edilmiş olan yürütmenin bir kanadında cumhurbaşkanı(başbakana göre daha yetkili) diğer kanadında ise başbakan vardır. Parlamenter sistemden farklı olarak bu sistemde cumhurbaşkanını halk seçmektedir. Yarı başkanlık sistemine ideal bir örnek olarak gösterilen Fransa'da iki meclis bulunmaktadır; 491 üyeli millet meclisi ve 315 kişilik senato (Fendoğlu, 2010),yarı başkanlık sisteminde direkt halk tarafından seçilen cumhurbaşkanının öne çıkan en önemli yetkisi parlamentoyu feshetme iradesidir. Diğer yandan cumhurbaşkanının önemli yetkilere sahip olmasına karşın hükümet üzerinde herhangi bir etkisi bulunmamaktadır. Bununla birlikte cumhurbaşkanının, Başkanlık sisteminde olduğu gibi herhangi bir azil yetkisine de sahip değildir (ankara.edu.tr). Çoğu siyaset bilimci tarafından kabul edilen görüşe göre 5. Fransız Anayasası ile 1982 Anayasası incelendiğinde büyük oranda benzerlikler taşındığı görülmektedir. Bundan dolayıdır ki kimi görüşlere göre 1982 Anayasasının vazettiği sistem yarı başkanlık sistemi olarak telâkki edilmektedir. Hatta bir kısım anayasa uzmanlarına göre ise 1982 Anayasası ile cumhurbaşkanına verilen yetkiler Fransa'ya kıyasla daha fazladır (Fendoğlu, 2010). Fendoğlu şimdilerde Başkanlık sistemine itirazlarını yükselten cenahtan olan Özbudun için şu saptamayı yapmaktadır "Cumhurbaşkanının halk tarafından seçilmesi

hükmü öncesi yazdığı değerlendirmede, ‘Türk (1982) ve Fransız Anayasaları arasındaki en önemli fark, Fransa’da Cumhurbaşkanının doğrudan doğruya halk tarafından seçilmesine karşılık, bizde Cumhurbaşkanının TBMM’ce seçilmesidir (m. 102)’ demektedir” (2010). Özetle söylemek gerekirse Fransa ile özdeşleşen yarı başkanlık sistemi Fransa’da işlerlik kazanmış, 1958 anayasası üçüncü ve dördüncü Cumhuriyet dönemlerinin siyasal krizlerini önlemek, parlamento baskısını kaldırmak amacıyla klasik parlamenter sistemden uzaklaşmış, başkanlık sistemine kayan yeni bir rejim getirmiştir (Göze, 2005: 599).

Türkiye’de Başkanlık Sistemi Tartışmaları

Türkiye’de Başkanlık sistemi tartışmalarına geçmeden önce bu coğrafyada yüzyılı aşan ve bir bakıma kökleşen parlamenter sistem deneyimine konunun daha iyi anlaşılabilmesi adına kısa da olsa değinmekte fayda görmekteyiz. Osmanlı İmparatorluğu’nun son dönemlerine denk gelen ve “Batılılaşma” hareketi olarak da isimlendirilen reform hareketlerinin en önemli parametrelerinden biri de anayasal düzene geçiş yani meşrutiyet hareketleridir. Bu yoldaki ilk adım Sened-i İttifak’tır. Osmanlı İmparatorluğu geleneğinde yadsınamayacak şekilde güç sahibi olan sultanın yetkilerini sınırlandıran ilk sözleşme olan Sened-i İttifak, 1808 yılında imzalanmıştır. Bir sonraki adım ise 1839’da imzalan Tanzimat Fermanı’dır. Tanzimat Fermanı, çağdaşlaşma veya sekülerleşme adına yöneten ve yönetilenler arasındaki ilişkileri yazılı kurallara bağlaması cihetiyle meşrutî yönetime geçişte önemli bir kilometre taşı olarak değerlendirilebilir (Kalaycıoğlu ve Sarıbay, 1986: 10-28). Uygur Coşkun’un da işaret ettiği gibi Osmanlı İmparatorluğu’nda Sened-i İttifak ve Tanzimat Fermanı gibi öncü anayasal süreçler veya belgeler yürürlüğe konmuşsa da Kanun-i Esasi’den farklı olarak bir anayasa sistematiğine uygun değildir (Coşgun: 2008). Diğer bir süreç ise Tanzimat Fermanı’nın devamı ve tamamlayıcısı niteliğinde olan 1856 tarihli Islahat Fermanı’dır. Bu cümleden hareketle Türk tarihinin ilk anayasası 1876 Anayasası, yani Kanun-i Esasi bir başka isimlendirme ile 1. Meşrutiyettir diyebiliriz. Türkiye’de parlamenter sistem bağlamında ilk anayasal deneyim olmasına rağmen 1. Meşrutiyet’in tam bir parlamenter sistem kurmayı amaçladığından bahsetmek zordur (Asilbay, 2013). Zira Kanuni-Esasi’de parlamenter sistemlerin özünü oluşturan yasama ve yürütme organlarının tanım ve yetkilerinin belirtilmemesi, kuvvetler ayrılığı ilkesinin uygulanmaması ve kuvvetli bir icra figürü olarak padişahın işlevselliğini sürdürmesi gibi özellikleri nedeniyle tam bir parlamenter sistem mantığı içinde değerlendirilmemektedir (Coşgun, 2008) Buna karşın 1909’da yapılan bir kısım değişikliklerle 1876 Anayasası’nın revize edilmesi suretiyle teorik anlamda bir parlamenter monarşi anayasası halini almıştır (Fendoğlu, 2010). Erdoğan da, Türkiye’de ciddi anlamdaki ilk demokrasi tecrübesinin ikinci meşrutiyetle yaşandığını belirterek, meşrutiyet anayasasının 1908’de yeniden yürürlüğe konmasını izleyen anayasa değişikliklerini müteakip çoğulcu bir siyaset ve toplumsal-kültürel hayatın ortaya çıkması olarak değerlendirmektedir (1997: 49). Osmanlı deneyiminden sonra ilk tatbik edilen ve kısa bir dönem yürürlükte kalan 1921 Anayasası, Kurtuluş Savaşı döneminde ve zor şartlarda oluşturulan bir anayasadır. Meclis hükümet sistemini öngören 1921 Anayasası yasama ve yürütme yetkilerini meclise veren ve bir bakıma kuvvetler birliğini öngören bir sistemdir. Kısa bir süre varlığını devam ettiren 1921 Anayasası, 1923’te yapılan bir takım değişikliklerle meclis hükümeti mantığından uzaklaşarak parlamenter sisteme doğru evrilmiştir (Asilbay, 2013). 1924 Anayasası ise parlamenter sistem ile meclis hükümet sisteminden öğeler

barındıran karma bir sistem getirmiştir. Durgun, 1924 Anayasası'nda parlamenter rejim unsurlarının oldukça ağırlıklı bir biçimde yer almış olduğundan saf bir meclis hükümet sistemi getirmediğine işaret etmektedir (1999: 247). Bir takım yazarlara göre ise 1924 Anayasası, '*kuvvetler birliği- görevler ayrılığı*' şeklinde nitelendirilmiştir (Asilbay, 2013). 1961 Anayasası'nın oluşturulma sürecinde bir kesim tarafından güçlü idare düşüncesi temelinde Başkanlık sistemi tartışmaları yaşanmış fakat çoğunluğu oluşturan grup tarafından bu düşünce reddedilmiştir. Yavuz'a göre o dönemde görüşlerine önem verilmeyip dışlanan kesimlerin siyasal düşünceleri günümüze kadar süren Başkanlık sistemi tartışmalarının temelini oluşturmuştur (2000: 116). 1961 Anayasası klasik anlamda bir parlamenter sistem getirmiş olup, 1924 Anayasa'sından farklı olarak kuvvetler birliğinden ve TBMM'nin üstünlüğünden ayrılmıştır (Durgun, 1999: 253). Son olarak da 1982'de yapılan Anayasa, 1961'deki klasik parlamenter sisteminin devamıymış gibi görünse de özellikle cumhurbaşkanına tanınan aşırı yetkiler bakımından kamuoyunda "yarı başkanlık sistemi" veya " başkanlı parlamenter rejim" olarak yorumlanmıştır (Duman, 2013). Nitekim Özdemir 1982 Anayasası'nın, her ne kadar parlamentarizme bağlı kalsa da, bu makamın adeta yarı başkanlık sistemi yetkileriyle donatılmış olduğuna vurgu yapmaktadır (1989: 36). Durgun'a göre ise 1982 Anayasası'nın özeti, yürütme organının parlamentoya karşı sorumsuz ve yansız kanadını oluşturan cumhurbaşkanının güçlendirilmesidir (1999: 262).

Türkiye, Osmanlı'daki meşrutiyet uygulamaları da hesaba katıldığında iki yüzyılı aşan bir anayasal yönetime bir başka ifade ile halkın iradesinin temsili olarak meclise yansıyan parlamento geleneğine sahiptir. Osmanlı'daki ilk deneyimler tam olarak demokrasi ile uyumlu olmasa da bir sürecin başlangıcı adına şüphesiz ki önemli aşamalar olarak Türk tarihine geçmiştir. Genel olarak bakıldığında bahsedilen bu "demokrasiden yoksunluk" durumu sadece Osmanlı dönemine has olmayıp cumhuriyet döneminde de uzunca bir dönem "ayıplı" kayıp yıllar olarak belleklere kazınmıştır. Osmanlı'nın yıkılması ve akabinde Türkiye'nin kurulması ile birlikte başlayan yeni dönemde TBMM'nin tesis edilmesi ile parlamento geleneği Anadolu coğrafyasında artık kalıcı bir hâl almaya başlamıştır. Yukarıdaki bölümde de anlatıldığı gibi Türkiye'nin yönetim sistemi yürürlüğe giren dört anayasada da kısmi değişikliklere uğrayarak 1982 Anayasası ile günümüzdeki son halini almıştır. 1982 Anayasası, sistem tartışmalarının bizatihi varlık nedenlerinin başında yer almaktadır. Zira yönetimde "çift başlılığı" kuvvetlendiren düalist yapıyı ikame etmesi ve cumhurbaşkanına aşırı yetkiler bahşetmesi mevcut sistem tartışmalarını etkileyen en önemli faktörlerdir. 1982 Anayasası birçok hukukçu ve bilim adamına göre cumhurbaşkanına tanınan aşırı yetkilerden ötürü Başkanlık olmasa da yarı başkanlık sistemini çağrıştıran bir özelliğe sahiptir. Bu konuda Durgun, 1982 Anayasasında yürütmenin parlamento karşısında daha güçlü olabilmesi için Başkanlık sisteminin bazı özelliklerine yer verilmişti(1999: 263) demektedir. Taha Parla da, "*1982 Anayasasında bırakın yarı başkanlık sistemini, Başkanlık sistemi boyutlarını kat kat aşan olağanüstü yetkili bir devlet başkanlığı kurumu yaratılmıştır*" (1995: 78-79) diyerek sorunun anayasanın kendisinde düğümlendiğini ima etmiştir. Türkiye'deki sistem tartışmaları hem akademide hem de siyasette iki keskin hat üzerinde cereyan ettiği görülmektedir; Bir yanda Başkanlık sistemine her durumda karşı olanlar, diğer yanda ise sistem değişikliğinden yana olanlar. Güncel siyasetteki tartışmalara geçmeden önce ilmi plânda hukukçuların ve bu işe kafa yoranların görüşlerini sıralamakta fayda görmekteyiz. Öncelikle Başkanlık sistemine karşı çıkanlar acaba hangi gerekçelerle karşı çıkmaktadırlar? Bu sorunun cevabını Fendoğlu şu şekilde özetlemektedir(Fendoğlu, 2010): "*Yasama ile*

yürütme birbirine eşit olmalı, yürütme daha güçlü ve daha etkin olmamalıdır. Aslında, Türkiye’de sorun parlamentoda değil, parti ve seçim sistemindedir. Başkanlık sistemi bazı siyasal partilerin işine gelir. Başkanlık sistemi, ülkeyi totalitarizme götürebilir, başkanlık seçilmiş padişahlıktır. Yalnızca ABD’de başarılı olan sistemin Türkiye’de uygulanabilirliği, tarih, sosyoloji ve siyaset bilimi açısından yanlış-yetersiz ve sakıncalı olabilir”. Karşı çıkanlardan biri olan Levent Gönenç tartışmayla ilgili olarak Başkanlık sistemine uzak davranarak mevcut sistemi radikal bir şekilde değiştirmeden “parlamentarizmin rasyonelleştirmesi” diye tanımladığı metotla sistemin küçük ama etkili bir şekilde yeniden revize edilmesini önermektedir (2005: 11-12). Ersin Kalaycıoğlu ise sorunun parlamenter sistemden kaynaklanmadığını asıl sorunun mevcut sistemin iyi işletilememesinden kaynaklandığını ifade ederek Türkiye gibi çok partili ülkelerde Başkanlık sistemimin bağdaşmadığını dolayısı ile olası bir Başkanlık sisteminin Türkiye’yi çökmenin eşiğine getirecek siyasal ve kurumsal istikrarsızlığa duçar edeceğini iddia etmektedir (2005: 26). Karşı çıkan hukukçulardan biri olan Serap Yazıcıoğlu’nun gerekçesi ise Başkanlık sisteminin Türk siyasi kültürüne uygun olmaması ve Türkiye’deki demokratikleşme sürecine engel olacağı endişesidir (ntv.com.tr). Erdal Onar da mevcut sistemin değişmemesi gerektiğini düşünenlerden biridir. Onar, Türkiye’nin yabancısı olduğu ve deneyimlemediği bir sistem yerine bazı değişiklikler yapılması suretiyle parlamenter sistem içerisinde kalınmasını salık vermektedir (2005: 103). Yekta Güngör Özden ise Başkanlık sisteminin Türkiye’nin mevcut şartlarına uymadığını ifade ederek gidilecek bir Başkanlık sistemiyle diktatörlüğe kadar varabileceğini belirterek Başkanlık sistemine karşı olduğunu beyan etmektedir (Cumhuriyet, 25.05.1998). İlter Turan’ın da, Başkanlık sisteminin ABD’ye has bir yönetim sistemi olduğundan hareketle başka ülkelerdeki uygulamalardan sağlıklı sonuç alınmadığını iddia ederek olası bir sistem değişikliğine karşı olduğu anlaşılmaktadır. Türkiye’de Başkanlık sistemini isteyenlerin aslında bir istikrardan çok yönetimi elinde bulunduran liderlerin iktidarlarını sürdürmek özleminden kaynaklandığını ifade eden Turan, bir sorunla karşılaşıldığı zaman kurumları tamamen kaldırma yerine bunların ıslahı yönüne gidilmesinin daha sağlıklı olacağı kanaatindedir (2005: 124). Türkiye’de siyasetin daha çok lider odaklı bir anlayış üzerine bina edildiğini ve bunun çoğu zaman hükümetlere de yansıdığını belirten Özbudun ise, Başkanlık sisteminin bu tarz eğilimleri güçlendireceğinden hareketle liderleri güçlü kılmayan bilakis onları sınırlayan yapılanmanın tercih edilmesi gerektiğini vurgulamaktadır (2005: 111). Diğer yandan Başkanlık sistem-ler-inden yana olan daha doğrusu mevcut parlamenter sistemin bir şekilde değişmesini isteyen hukukçuların genel argümanı ise yönetimde istikrar yani güçlü yürütme ve yasama erkinin daha bağımsız bir çerçevede hareket edeceği tezi yani güçlü parlamentonun teşekkülüdür (Özbudun: 2005: 106). Başkanlık sisteminin Türkiye’deki en güçlü savunucularının başında gelen Burhan Kuzu, Başkanlık sistemine karşı olanların sol düşünceden beslendiğini ve bakış açılarının ciddi bir gözlemden uzak olduğunu ifade etmektedir. Kuzu, karşı çıkanların asıl korkusunun Türkiye’de sol oyların %35’i geçmeyeceği gerçeğinden hareketle girişilecek bir başkanlık yarışında totalde %65’i bulan sağ oylar karşısında kaybedecekleri endişesinden kaynaklandığını iddia etmektedir. Kuzu, son tahlilde Başkanlık sisteminde çok geç kalındığını, buna rağmen Türk toplumunun bünyesine, Türk toplumunun devlet düzenine, milli kültüre uygun olan ve tarihteki deneyimlerden de başarısı kanıtlanan, Türk demokrasisine daha elverişli olan ve milletin özlemi olan Başkanlık modeline geçilmesi gerektiğini savunmaktadır (1997: 280-286). Kezban Hatemi ise Yeni Türkiye Dergisi’ndeki yazısında sistemler arası kıyaslama yaptıktan sonra

Türk Dünyasında Demokrasiyi Geliştirme Vakfı'nın Başkanlık sistemi için hazırladığı bir rapora yer vermiştir. İlgili rapora göre Başkanlık sisteminin kabul edilmesi halinde bunun Türkiye şartlarına çok aykırı düşmeyeceği (1997: 102) bilgisini aktaran Hatemi'nin Başkanlık sisteminden yana olduğu anlaşılmaktadır. Diğer bir hukuk adamı olan Mustafa Erdoğan da El Cezire'ye verdiği bir mülakatta Başkanlık sistemi için *"Gerek yarı başkanlık, gerekse de başkanlık sistemini doğru anlamıyla problemlili sistemler olarak görmüyorum. Bunlar, demokratik ülkelerde uygulanan örnekleri olan sistemler..."* (aljazeera.com). Diyerek sistem değişikliğinden yana olduğunu beyan etmiştir. Namık Kemal Zeybek'e göre ise, parlamenter sistemi onarmanın ve düzeltmenin mümkün olamayacağı dolayısı ile yapılması gereken şeyin yeni bir anayasa hazırlamak ve buna uygun temelde yasalar oluşturulmak suretiyle Başkanlık sistemine geçmektir (1997: 231-232). Hasan Tahsin Fendoğlu da sistem değişikliğinden yana tavır alan bilim adamları arasında yer almaktadır. Fendoğlu, mevcut durumu yarı başkanlık sistemine yakın bir nokta olarak gördüğünü beyanla *"...Ülkeye adaptasyonu sağlanabilmiş, belirtilen aksak yanları giderilmiş, Türkiye'ye uygun bir yarı-başkanlık veya başkanlık sistemi Türkiye'nin yararına olacaktır"* (2013) şeklindeki düşüncesiyle sistem değişikliğinden yana olduğunu ifade etmektedir.

Başkanlık sistemine siyasilerin bakış açıları da bilim adamları arasındaki ideolojik bölünmeyle paralellik taşıdığını rahatlıkla ifade edebiliriz. Siyasiler arasında sistem dolayımında yaşanan tartışmalar daha çok konjonktüreltir ve "kişilikler" üzerinden şekillenmektedir. Diğer yandan son yılların en hararetli gündem maddesi olan Başkanlık sistemi tartışmalarının mimarı Cumhurbaşkanı Erdoğan olarak görülse de aslında tartışma çok daha eskilere dayanmaktadır. Türkiye'de sistem değişikliğini ilk telaffuz eden kişi 8. Cumhurbaşkanı Turgut Özal'dır. Burhan Kuzu, Özal'ın 1983'te Türkiye'ye Başkanlık sistemi getirmek istediğini fakat gerekli hazırlıkların olmamasından dolayı başaramadığını ve Özal'ın buna çok üzüldüğü ifade etmiştir.(zaman.com.tr) Özal, özellikle istikrar olgusuna vurgu yaparak tek parti yönetimlerinin Atatürk'ten itibaren önemli icraatları hayata geçirdikleri ve bu dönemlerde adı konulmamış bir nevi Başkanlık sisteminin uygulandığını savunmuştur.(Duman, 2013). Özal'ın Başkanlık sistemi tezine en çok karşı çıkan fakat sonra şartların değişmesi ile kendisinin de bu görüşleri savunduğu bilinen siyasetçi, 9. Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel'dir. Özsoy bu paradoksu *" Turgut Özal'la birlikte Türkiye'ye giren Başkanlık sistemi tartışmalarının ilk zamanlar en kuvvetli muhalifi Süleyman Demirel olmuştur. Fakat aradan geçen zaman içinde Türkiye'nin şartları mı değişti, yoksa Demirel mi değişti kesin olarak bilinmemekle birlikte, günümüzde bu konuyu en sık gündeme getiren isimlerin başında 9. Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel gelmektedir"* (2000: 137-138). Sözleriyle ironik bir tarzda açıklamaktadır. Dönemin Milliyetçi Hareket Partisi (MHP)'nin lideri Alparslan Türkeş de Başkanlık sistemini isteyen siyasiler arasındaki yerini almıştır. Türkeş'in "9 Işık" isimli kitabındaki *"...Tarih ve töremize uygun olarak Başkanlık sistemini savunuyoruz. İcrayı Cumhurbaşkanlığı ve Başbakanlık olarak ikiye bölemeyiz. Her konuda bütünleşmeci olduğumuza göre icranın başında da bütünleşmeci olmalıyız..."* (1997: 276) sözleri açık şekilde bir Başkanlık sistemi savunusudur. Yine MHP'den ayrılarak yeni bir parti kuran Muhsin Yazıcıoğlu da *"Artık Türk Milleti kendi kültür ve manevi değerlerine uzanmalı, tarihin zengin tecrübelerinden faydalanarak güçlü iktidar kurmalıdır. Bunun için tek Başkanlık sistemi kabul edilmelidir. Böylece halk tarafından doğrudan doğruya seçilecek bir lider çoğunluk partisine değil doğrudan millete karşı sorumlu olacaktır..."*(bbp.org.tr)şeklindeki açıklamasıyla tavrını belli etmiştir. Dönemin bir

başka siyaset adamı olan Liberal Demokrat Parti (LDP) Genel Başkanı Besim Tibuk'un “*Geride bıraktığımız tüm seçimler, seçim sisteminin çöktüğünü tescil etmiştir. Siyasi istikrar bu seçim sistemiyle giderek daha da bozulacaktır. Türkiye’de siyasi istikrarın sağlanması iki türlü başkanlık ve iki türlü dar bölge seçim sistemi ile mümkündür*” (1997: 234) sözleri Başkanlık sistemi istediğinin çok net bir kanıtıdır. Kendisi siyasetçi olmasa da yaptığı icraatlarla döneme damgasını vuran ve sisteme getirdiği en sert eleştirisiyle bilinen vali Recep Yazıcıoğlu’nun Başkanlık sistemi ile ilgili görüşleri de kayda değerdir. Parlamenter sistemin Türkiye’nin bünyesine geçen zaman içinde hiç uymadığını belirten Yazıcıoğlu, tarihten gelen sisteme uygun olarak Başkanlık sistemine geçmenin belki daha uygun olacağını ifade etmiştir (1998: 16).

Başkanlık sistemi ile ilgili geriye dönük tartışmaları özetledikten sonra konunun aktüel boyutundaki asıl figürün Cumhurbaşkanı Erdoğan olduğunu görmekteyiz. Zira Erdoğan’ın sistem değişikliğine dair yaklaşımları yeni olmayıp Belediye başkanı olduğu döneme ve Ak Parti’nin ilk kurulduğu yıllara kadar dayanmaktadır. Erdoğan’ın konuya dair ilk açıklamaları 2003’teki bir televizyon konuşmasında olmuştur. Erdoğan bu ilk değerlendirmelerinde siyasetteki arzusunun Amerika’daki uygulama olan Başkanlık sistemi olduğunu ifade etmiştir(Duman, 2013). Erdoğan’ın Başkanlık sistemi ilgili görüşleri 2003’ten 2006’a kadar düşük yoğunluklu bir tartışma olarak devam etmiş fakat 2007 yılındaki cumhurbaşkanlığı seçimlerinde ise tekrar alevlenerek kamuoyu gündemine oturmuştur. Abdullah Gül’ün cumhurbaşkanlığının engellenmesi neticesinde 2007’de yapılan Anayasa değişikliği ile cumhurbaşkanının halk tarafından seçilmesi referandumla kabul edilmiş olmasına rağmen ilk uygulama 2014 yılı ağustos ayında gerçekleşmiştir. Türkiye tarihinde ilk kez halk tarafından belirlenen ve Recep Tayyip Erdoğan’ın 12. Cumhurbaşkanı olarak seçilmesiyle birlikte sistem tartışmaları düşük yoğunluktan sıyrılarak ülkenin ana gündem maddesine dönüşmüştür. 10 Ağustos 2014’de yapılan cumhurbaşkanlığı seçimi bir yönüyle Başkanlık sisteminin küçük bir provasını niteliğini taşımaktadır. Zira Türkiye’de herkesin malumu üzere Erdoğan’ın kazanacağı bir cumhurbaşkanlığı seçiminden sonra sıranın ikinci aşama olan Başkanlık sistemine geleceği aşikâr bir durumdur. Netice itibari ile Erdoğan Başkanlık sisteminde de seçilecek yeterlilik olan %51’üzerinde bir oy alarak hem cumhurbaşkanı seçilmiş hem de ileride gerçekleşmesi muhal olmayan Başkanlık sistemi için de kendisini test etme imkânı bulmuştur. Diğer yandan Erdoğan cumhurbaşkanlığı seçimi öncesinde yaptığı açıklamalarla kamuoyuna seçilmesi halinde adeta bir ‘başkan’ gibi davranacağını deklare etmiş ve Erdoğan’ın bu beyanları seçim sonuçları baz alındığında kamuoyu tarafından satın alındığını göstermiştir. Erdoğan’ın “...Eğer seçilirsek inşallah farklı bir cumhurbaşkanlığını ortaya koyacağız...” (hurriyet.com.tr)şeklindeki sözleri şimdiye kadarki sembolik anlamdaki cumhurbaşkanlarından farklı davranacağını ifade ederek başkanlık uygulamaları adına seçmene sinyal göndermiştir. Yine aynı şekilde, “...Cumhurbaşkanlığının milleti temsil eden bir makam haline dönüşmesiyle Türkiye vesayet zincirinin en büyük halkasından kurtuluyor” (hurriyet.com.tr) sözleriyle Erdoğan satır aralarında, 12 Eylül Anayasa’sının yürütmeye çift başlılığı kuvvetlendiren ve cumhurbaşkanına sorumsuz olmasına rağmen aşırı yetkiler verilerek sistemin koruyuculuğuna adeta bir vasi tayin edilmesini eleştirerek ileride gerçekleşme olasılığı olan Başkanlık sistemi için ipuçları vermiştir. Bununla birlikte Erdoğan’ın sistem değişikliği ile ilgili olarak ‘parlamenter sistemin Türkiye’ye yetmediğini ve bu gömleğin bu cüseye dar geldiğini’ ifade ederek yeni anayasa ve Başkanlık sistemine olan ihtiyacı ifade etmesi bu yöndeki en net ifadeleri arasında yer

almaktadır(hürriyet.com.tr). 18 Nisan 2015 tarihinde Kocaeli’nde yaptığı konuşmada ise daha hızlı daha seri kararlar alınabilmesi için sistemde bir değişime gidilmesini vurgulayan Erdoğan, *“Başkanlık sistemiyle Türkiye hiçbir zaman denetimden uzak olmayacaktır. Parlamento yine olacaktır. Verdiği yetkinin dışında adım atarsa hesaba çekecektir”* (ensonhaber.com) diyerek bir yandan Başkanlık sistemi için ne kadar kararlı olduğunu vurgulamış diğer yanda ise sistem değişikliğine mesafeli duranlara veya şüpheyle yaklaşanlara bir bakıma teminat vermiştir. Diğer yandan muhalefet cephesinin yaklaşımı ise daha çok Erdoğan’ın şahsında bir reddiyeye büründüğünü bunun yanı sıra üniter yapının zaafa uğrayacağı ve diktatörlük gibi çekinceler üzerinden şekillendiğini söyleyebiliriz. MHP Genel Başkanı Devlet Bahçeli, 8 Şubat 2015’te Kırşehir’de yaptığı konuşmada Erdoğan üzerinden Başkanlık sistemini eleştirmiştir. Bahçeli, *“...Kral, emir, şah, tiran, diktatör olacağım hevesinde ise buna Türk milleti müsaade etmeyecek, onay vermeyecektir. Yeni Türkiye parolası ile milli bekayı, milli varlığı, milli kimliği parçalamak isteyenler hayallerinde boğulacak, bozgunculuğun çamurunda soluk alamayacaklardır..”*(aktifhaber.com) sözleriyle MHP’nin Başkanlık sistemine yönelik görüşlerini netleştirmiştir. Cumhuriyet Halk Partisi (CHP) Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu da 29 Ocak 2015’te yapmış olduğu açıklamada Türkiye’de Başkanlık sisteminin yeterince tartışılmadığını ve parlamenter sistemin korunması gerektiğini söyleyerek kişiye göre bir rejimin olamayacağını altını çizmiştir. Kılıçdaroğlu eleştirilerini *“...Başkanlık sistemi Türkiye’de yeterince tartışıldı mı? Hayır. Kişiye göre rejim olmaz, kişiye göre siyaset olmaz, politika üretilmez. Politika halk için, toplum için üretilebilir. 150 yıllık parlamenter deneyimimiz var. Aksaklıklar var ama giderilebilir. Peki, 150 yıllık geleneği neden birdenbire değiştiriyoruz? Birisi başkan olsun diye. Bunlar doğru değil...”*(turkiyegazetesi.com.tr) sözleriyle sürdürmüştür. Halkların Demokratik Partisi (HDP) Eş Genel Başkanı Selahattin Demirtaş ise 18 Mart 2015’te tarihinin en kısa grup toplantısında yaptığı konuşmada Erdoğan’ın şahsı üzerinden kurguladığı Başkanlık sistemi eleştirisinde üç kez tekrar ederek *“Recep Tayyip Erdoğan, HDP var oldukça, HDP’liler bu topraklarda nefes aldıkça sen başkan olamayacaksın. Seni başkan yaptırmayacağız.”* (yenicaggazetesi.com.tr) sözleriyle HDP’nin olası bir Başkanlık sistemine dair olumsuz görüşlerini ifade etmiştir. Tüm bunların yanında Başbakan Ahmet Davutoğlu’nun uzunca bir süre Başkanlık sistemi ile ilgili açıklama yapmaması kamuoyunda ve muhalefet nezdinde Davutoğlu ile Erdoğan arasında bir fikir ayrılığı yaşandığı yorumlarına yol açmıştır. Davutoğlu, suskunluğunu 4 Şubat 2015 tarihinde bozarak konu ile ilgili olarak yaptığı açıklamada sistem tartışmalarının kişisel konumlandırmalardan bağımsız olarak yapılması gerektiğini vurgulayarak muhalefetin Erdoğan üzerinden sürdürmüş olduğu yaklaşımları eleştirmiştir. Davutoğlu, muhalefetin sürekli dillendirdiği otoriterlik ve diktatörlük suçlamalarına da yanıt vererek *“Başkanlık sistemiyle otoriter bir sisteme geçilecek diyorlar peki delilin ne? Önemli olan olaya nasıl baktığınız”* (haber7.com) diyerek hem uzun süren suskunluğunu bozmuş hem de muhalefetin yaklaşımını eleştirmiştir. Bununla birlikte parti bağlamında Başkanlık sistemini destekleyen ve bunu yeni anayasa ile birlikte 7 Haziran 2015 seçim beyannamesine koyan tek parti Adalet ve Kalkınma Partisi (Ak Parti) olmuştur. 15 Nisan 2015’te Başbakan Davutoğlu tarafından açıklanan 100 maddelik Ak Parti seçim beyannamesinde Başkanlık sistemi şu şekilde yer almıştır *“İdari yapının başkanlık sistemi çerçevesinde yeniden düzenlenmesini gerekli görüyoruz. Başkanlık sistemi yetki karmaşasını giderecektir. Millet yöneticilerini kendisi seçecek...Yetki kargaşasıyla malul hale gelmiş olan idari yapının ve yürütme erkinin yeniden düzenlenmesine ihtiyaç bulunmaktadır. Cumhurbaşkanının doğrudan halk tarafından seçilmesi ile birlikte, idari yapının*

Başkanlık sistemi yönünde yeniden yapılandırılmasını, yetki kargaşasının giderilmesi ve hesap verilebilirliğin gerçek anlamda tesisi için gerekli görmekteyiz...Başkanlık sistemini, özgürlükçü anayasal çerçevede, yasama ve yürütmenin müstakil olarak etkin olduğu, demokratik denge ve kontrol mekanizmalarının öngörüldüğü, toplumsal farklılıkların siyasal temsilinin sağlandığı bir yönetim modeli olarak tasavvur ediyoruz...". (internethaber.com).Bütün bu tartışmaların nasıl sonuçlanacağı sorusu herkes tarafından merak edilmektedir. Türkiye halkının uzun yıllardır uygulanan ve muhalefetin desteklediği parlamenter sistemden yana mı tavır alacağı yoksa Ak Parti'nin ve Erdoğan'ın olmasını istediği Başkanlık sisteminden yana mı tercih kullanacağı 7 Haziran 2015'te yapılacak seçimle aydınlanacaktır. Bu yönüyle yapılacak bu seçim belki de Türkiye tarihinin en önemli seçimi olma özelliğini taşımaktadır. Araştırmanın kavramsal çerçevesi yukarıdaki bölümlerde alındığı şekliyledir. Aşağıdaki kısımda ise araştırmanın ampirik kısmı yer almaktadır.

Gazetelerin Dijital Versiyonu Üzerinden Yapılan Araştırma Kısım

Araştırmanın Amacı

Araştırmanın temel amacı, kamuoyunu veya okuyucu kitleyi bilgilendirmede, yönlendirmede ve tutum değiştirmede önemli etkileri bulunan köşe yazarlarının Türkiye'nin en önemli meselelerinin başında yer alan Başkanlık sistemi tartışmalarındaki yazılarının analizidir. Çalışmada araştırmaya dâhil edilen köşe yazarlarının 'Başkanlık sistemi' ne dair görüşlerinin ne olduğu, eş deyişle Başkanlık sistemini destekleyip desteklemedikleri sorusuna cevap aranacaktır. Bu yönüyle çalışmada aşağıda yer alan soruların cevapları aranacaktır.

- Gazetelerde yer alan köşe yazarlarının kaçısı Başkanlık sistemini desteklemektedir, kaçısı karşı çıkmaktadır?
- Söz konusu köşe yazarlarından Başkanlık sistemini savunanların temel dayanakları nelerdir?
- Aynı şekilde olası bir sistem değişikliğine karşı çıkanların argümanları nelerdir?
- Belli bir yayın politikası ve ideolojik duruşu olan gazetelerde çoğulcu görüş adına acaba gazetenin yayın çizisine aykırı görüş belirten köşe yazarı var mıdır?
- Özellikle karşı çıkanlar sistem değişikliğine tamamen mi karşı çıkıyorlar yoksa alternatif herhangi bir yönetim biçimine sıcak bakıyorlar mı?

Araştırmanın Önemi

Çalışmanın önemi, Türkiye'nin yönetim anlamında bir sistem değişikliğini tartışıyor olmasından ileri gelmektedir. Zira Türkiye Osmanlı dönemi uygulamaları da hesaba katıldığında iki yüzyılı aşan ve uzunca sayılabilecek bir parlamento geleneğine sahip bir ülkedir. Bundan dolayı olası bir sistem değişikliği ve Başkanlık sistemine geçişle birlikte parlamenter sistemden vazgeçilecek ve Türkiye yeni bir kamu yönetimi modeline geçecektir. Dolayısı ile demokrasilerde dördüncü güç olarak görev ifa eden medyanın kamuoyunu ilgilendiren konularda nasıl bir tavır aldığı önemlidir. Bu çalışmada da köşe yazarlarının görüşleri konunun geniş dairede anlaşılabilmesi adına önem arz etmektedir.

Araştırmanın Yöntemi

Sosyal bilimlerde ve buna bağlı olarak medya çalışmalarında en çok kullanılan ve kabul gören araştırma yöntemi 'İçerik analizi' yöntemidir. Bundan dolayı bu çalışmada da köşe yazarlarının tartışılan konuya dair görüşlerinin anlaşılabilmesi adına 'içerik analizi' yöntemi uygulanmıştır.

İçerik Analizi

İçerik çözümlemesi veya içerik analizi yöntemi, kontrollü bir yorum eşliğinde iletişimin yazılı, açık içeriğinin nesnel sistematik ve nicel tanımlarını yapan bir araştırma tekniğidir (Berelson, 1971: 18). Crano ve Brewer'e göre içerik analizi, bir gözlemden daha ziyade bir çözümleme tekniğidir. İçerik analizinde araştırmacı, şahısların davranışlarını gözlemek veya onlara yapılmış sorular sormak yerine onların ortaya koydukları materyalleri alır ve inceler (1973). Tavşancıl ve Aslan da içerik analizini yazılı, sözel ve diğer araştırma materyallerinin nesnel ve sistematik bağlamda incelenmesine olanak sağlayan bir yöntem olarak ele almaktadırlar (2001). Sosyal Bilimlerde araştırma yöntemlerinden biri olan 'içerik analizi' tekniğini iletişim çalışmaları alanında sistemleştiren ilk kişi Bernard Berelson'dur. 1952'de yayımladığı "İletişim Araştırmalarında İçerik Analizi" adlı çalışmada belli bir sistematik dâhilinde kurallar inşa eden Berelson (Gökçe, 2006) alandaki öncü isim olarak kabul edilmektedir.

Evren, Örneklem ve Sınırlılıklar

Çalışmanın evrenini Türkiye basını teşkil etmektedir. Örneklem olarak Türkiye'de günlük olarak yayımlanan ve farklı patronaj yapısı ve ideolojik duruşu temsil eden Hürriyet, Cumhuriyet, Star, Yeniçağ, Özgür gündem ve Agos gazetelerinin dijital versiyonları ele alınmıştır. Burada Agos ile ilgili kısa bir acıkama yapmayı uygun görmekteyiz. Agos gazetesinin araştırmaya dâhil edilmesinin temel esprisi, Türkiye'de yaşayan ve çoğunluk itibarıyla Türk vatandaşı olan Ermenilerin, sistem tartışmaları gibi çok önemli bir konu olan Başkanlık sistemi hakkındaki görüşlerini öğrenebilmektir. Çalışmaya diğer azınlıkların medyası dâhil edilmek istenmişse de günlük olarak yayımlanan herhangi bir azınlık gazetesi olmadığı için sadece Agos gazetesiyle yetinilmiştir. Çalışmada dört temel sınırlılık söz konusudur. Birincisi gazetelerin sadece köşe yazarları ele alınarak diğer haber kategorileri araştırma dışında tutulmuştur. İkinci olarak Başkanlık sistemi tartışmalarına yer veren her köşe yazarının yazıları dikkate alınarak herhangi bir yazar sınırlandırmasına gidilmemiştir. Üçüncü olarak bahsi geçen yayın organlarının sadece dijital versiyonları esas alınarak basılmış nüshaları kapsam dışında tutulmuştur. Dördüncü olarak bahsi geçen gazetelerin 28 Ocak 2015 ile 28 Şubat 2015 tarihleri arasındaki dijital nüshaları incelenmiş olup bu tarihler dışındaki gazeteler kapsam dışında tutulmuştur. Araştırmanın özellikle Ocak-Şubat ayları arasındaki gazeteler üzerinden yapılmasının sebebi, konuyu kamuoyu gündemine taşıyan Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın ilk açıklamalarını ocak ayında yapmış olmasından kaynaklanmaktadır.

Bulgular ve Analiz

Tablo 1. Başkanlık sistemi ile ilgili yazılan köşe yazısı sayısı

GAZETE	YAZAR SAYISI	KÖŞE YAZISI SAYISI
Hürriyet	10	34
Cumhuriyet	7	34
Star	9	20
Yeniçağ	9	17
Özgür gündem	11	15
Agos	2	3
TOPLAM SAYI	48	124

Araştırma kapsamında incelenen 6 gazetede yer alan 48 köşe yazarının toplamda 124 köşe yazısı kaleme aldıkları görülmektedir. En fazla köşe yazısı 35 adet ile Hürriyet Cumhuriyet gazetesinde yer almıştır. 3 adet ile en az köşe yazısı ise Agos gazetesinde yer almıştır. Diğer yandan Star gazetesinde 20, Yeniçağ gazetesinde 17 ve Özgür gündem gazetesinde ise 15 adet köşe yazısı yer almıştır.

Hürriyet gazetesindeki bulgular (www.hurriyet.com.tr)

Tablo 2. Hürriyet gazetesinde yazan köşe yazarları ve yazı sayısı

YAZAR	YAZI SAYISI
Mehmet Y. YILMAZ	7
Ahmet Hakan COŞKUN	6
Taha AKYOL	6
Cengiz ÇANDAR	5
Ertuğrul ÖZKÖK	3
İsmet BERKAN	2
Rauf TAMER	2
Akif BEKİ	1
Oral ÇALIŞLAR	1
Fatih ÇEKİRGE	1
TOPLAM	34

Türkiye’de ‘Merkez medya’ temsilcilerinden biri olarak bilinen ve daha çok ‘Sol’ ve ‘Ulusalci’ düşüncedeki yazarları barındıran Hürriyet gazetesinde Başkanlık sistemi tartışmalarına yönelik 10 yazarın toplam 35 köşe yazısı yer almaktadır. Sırasıyla bakıldığında M. Y. Yılmaz’ın 7, Ahmet Hakan Coşkun ve Taha Akyol’un 6, Cengiz Çandar’ın 5, Ertuğrul Özkök’ün 3, İsmet Berkan, Oral Çalışlar ve Rauf Tamer’in 2, Akif Beki, ve Fatih Çekirge’nin 1’er köşe yazısı yer almaktadır.

Tablo 3. M.Y. Yılmaz'ın köşe yazıları

Yazı İsmi	Tarih	Sık kullandığı Argümanlar	Başkanlık sistemi düşüncesi
"Sistem dediğin şeyin tadı ne olacak"	30.01.2015	Sistem, diktatör	Olumsuz
"Erdoğan'ın bilmediği ya da bilip de söyleyemedikleri"	31.01.2015	Sadrazam, başkanlık sistemi, federalizm	Olumsuz
"Bir yemin ettim ki dönemem"	02.02.2015	Türk tipi başkanlık,	Olumsuz
"Bakın yine ateşle oynuyor"	04.02.2015	Başkanlık sistemi	Olumsuz
"O düzenden diktatör çıkar Burhan Bey"	05.02.2015	Diktatör, başkanlık sistemi, otokrat	Olumsuz
"Tek parti devleti"	12.02.2015	Tek parti devleti,	Olumsuz
"Arı vız vız vız!"	19.02.2015	Başkanlık sistemi,	Olumsuz

Hürriyet yazarı M.Y. Yılmaz kaleme aldığı 7 köşe yazısında Başkanlık sistemi tartışmalarına değinerek fikirlerini açıklamıştır. Yılmaz'ın yazılarında genelde Erdoğan eleştirisi ve buna dayalı olarak da Başkanlık sistemi karşıtlığı mevcuttur. Yılmaz, Başkanlık sistemi karşıtlığını "Diktatörlük, tek parti devleti, sadrazamlık tek adamlık, federalizm" gibi argümanlar üzerinden temellendirmektedir.

Tablo 4. Ahmet Hakan Coşkun'un köşe yazıları

Yazı İsmi	Tarih	Sık kullandığı Argümanlar	Başkanlık sistemi düşüncesi
"İsterseniz krallık sistemine geçin"	30.01.2015	Krallık, başkanlık sistemi	Olumsuz
"Erdoğan'ın istediği sistem başkanlık sistemi değil"	01.02.2015	Başkanlık sistemi, diktatörlük	Olumsuz
"Başkanlık sistemi Erdoğan'a yaramaz"	03.02.2015	ABD sistemi, başkanlık ve parlamenter sistem	Olumsuz
"Başkanlık diktatörlük getirir diyenleri gırtlaklamak istiyorum"	04.02.2015	Başkanlık sistemi, diktatörlük,	Olumsuz
"Burhan Kuzu'nun anlattığı sistemin hastası oldum"	05.02.2015	Başkanlık sistemi, diktatörlük,	Olumsuz
"Bizde tek adam geleneği yoktur"	11.02.2015	Tek adam, padişahlık, sultanlık	Olumsuz

Ahmet Hakan Coşkun'un yazdığı 6 köşe yazılarında Yılmaz'inkine benzer bir muhalif dil mevcuttur. O da daha çok Erdoğan'ın şahsı üzerinden katıldığı tartışmada Başkanlık sistemine karşı bir refleks sergilediği görülmektedir. "Tek adam, padişahlık, sultanlık, parlamenter sistem, başkanlık sistemi, krallık" gibi sözcükler Coşkun'un en sık vurgu yaptığı kavramlardır.

Tablo 4. Taha Akyol’un Köşe yazıları

Yazı İsmi	Tarih	Sık kullandığı Argümanlar	Başkanlık sistemi düşüncesi
“Başkanlık sistemi”	30.01.2015	Siyasi ameliyat, başkanlık ve parlamenter sistem	Olumsuz
“püf noktası”	31.01.2015	ABD sistemi, kuvvet ayrılığı, Hukuk, denetim	Olumsuz
“istenene ne”	03.02.2015	Otoriterlik, başkanlık sistemi	Olumsuz
“ikinci sandık”	05.02.2015	Başkanlık	Olumsuz
“Türkeş ve sistem”	07.02.2015	Otoriterlik, başkanlık sistemi	Olumsuz
“Türkiye’nin sistemi”	21.02.2015	Otoriterlik, başkanlık sistemi	Olumsuz

Taha Akyol, Hürriyet yazarları arasında konuyu en çok irdeleyenler arasında yer almaktadır. Türkiye’nin bir sistem değişikliğine veya Başkanlık sistemine ihtiyacı olmadığını altını çizen Akyol’a göre temel meselenin ‘kuvvetler ayrılığı’ ilkesi olduğunu vurgulamaktadır. Akyol, ‘kuvvetler ayrılığı’ nın da güçlü demokrasilerde olabileceğini belirterek bir bakıma Türkiye’nin bundan yoksun olduğunu ve buradan yola çıkarak Erdoğan’ın klasik bir Başkanlık sisteminden daha çok tüm yetkilerin elinde olduğu özel bir Başkanlık sistemi arzuladığını iddia etmektedir. Akyol’un yazılarında ön plâna çıkan kavramlar ise “ Otoriterlik, Siyasi ameliyat, hukuk devleti, kuvvetler ayrılığı, ABD sistemi, denetim” şeklindedir.

Tablo 5. Cengiz Çandar’ın köşe yazıları

Yazı İsmi	Tarih	Sık kullandığı Argümanlar	Başkanlık sistemi düşüncesi
“Başkanlık sistemi değil, tek adam yönetimi”	31.01.2015	Tek adam, başkanlık sistemi, otoriter, totaliter	Olumsuz
“HDP kadar AKP’yi tartışsak..”	04.02.2015	Diktatörlük, başkanlık sistemi	Olumsuz
“AKP’nin değişen misyonu, ‘yeni’ kimliği..”	05.02.2015	Tek adam, Tek parti, diktatörlük, tek lider	Olumsuz
“Ciddi olamazsınız!...”	12.02.2015	Tek adam	Olumsuz
“Öyle bir dönemdeyiz ki...”	20.02.2015	Tek adam, otoriterlik, diktatörlük	Olumsuz

Cengiz Çandar ise yazdığı 5 yazıda genel hatlarıyla Ak Parti’nin misyonunu tamamladığını dolayısı ile tek figür olarak Erdoğan’ın ön plânda olduğunu, Erdoğan’ın da ‘tek adamlığa’ doğru yöneldiğini iddia etmektedir. Erdoğan’ın Amerikan sistemini sevmediğini söyleyen Çandar’a göre Erdoğan’ın amacının Amerikan usulü bir Başkanlık sisteminden ziyade içinde yargı denetimsizliğinin de olduğu her türlü denetimden uzak bir sistemden yana olduğu düşüncesindedir. Erdoğan’ın aklındaki sistemle, arzuladığı güzergâhın Türkiye’yi demokratikleşmeye değil bilakis otoriterleşmeye doğru götüreceğini savunan Çandar’ın sık

başvurduğu kavramlar arasında “tek adam, otoriterlik, tek parti, diktatörlük, totaliterlik” bulunmaktadır.

Tablo 6. Ertuğrul Özkök’ün köşe yazıları

Yazı İsmi	Tarih	Sık kullandığı Argümanlar	Başkanlık sistemi düşüncesi
“İlk kurşunu atan şehre konsolosluk”	04.02.2015	Federalizm, başkanlık sistemi	Olumsuz
“AKP’li arkadaşlara sorsam”	10.02.2015	İki dudak anayasası	Olumsuz
“A330’da söylenenler normal değil”	12.02.2015	Tek adam, cumhursaray, cumhurvekilleri	Olumsuz

Ertuğrul Özkök de tıpkı Çandar gibi eleştiri oklarını Ak Parti üzerinden tartışılmakta olan Başkanlık sistemine yoğunlaştırmaktadır. Ak Partili vekillerin bağımsız davranmadığını ve dolayısı ile Erdoğan’ın yörüngesinde hareket ettiklerini belirten Özkök, milletvekilleri için ‘Cumnhuvekilleri’ tabirini kullanarak onları eleştirmektedir. Erdoğan’ın Amerikan usulü bir federalizmi benimsemesi durumunda buna olumlu yaklaşacağını belirten Özkök, fakat ne Ak Parti’nin ne de Erdoğan’ın böyle bir düşünceye sahip olduklarını sanmadığını ifade etmektedir. Erdoğan’ın gücünü ‘tek dudak anayasası’ şeklinde betimleyen Özkök, tüm gücü elinde bulundurmak isteyen Erdoğan’ın yalnızlaştığını ve yalnızlaştıkça da tüm yetkileri elinde bulundurmaya çalıştığını ifade etmektedir. Erdoğan’ın kafasındaki Başkanlık sistemine karşı olduğu anlaşılan Özkök’ün muhalif dilinde yer alan kavramlar ise “*Tek adam, cumhurvekilleri, cumhursaray, iki dudak anayasası*” gibidir.

Tablo 7. İsmet Berkan’ın köşe yazıları

Yazı İsmi	Tarih	Sık kullandığı Argümanlar	Başkanlık sistemi düşüncesi
“CHP mevcut anayasal düzenden memnun mu?”	11.02.2015	Otokrasi, parlamenter sistem	Olumlu
“Erdoğan ile Davutoğlu’nun ‘hassas’ ilişkisi”	20.02.2015	Başkanlık sistemi	Olumlu

İsmet Berkan ise tartışmaya CHP’yi de içine alacak bir sorgulamayla başlamaktadır. Mevcut sistemin tek parti yönetiminden itibaren parlamenter sistemle uyuşmadığını verdiği Atatürk, İnönü ve Menderes örnekleriyle temellendiren Berkan, CHP’nin yıllarca şikâyet ettiği özgürlükler sorunu ve kuvvetler ayrılığı ilkesinin iyi işlememesi gibi konularda samimi olmadığını ve bu yönde en ufak bir çaba harcamadığını düşünmektedir. Berkan, “*Bu sistem parlamenter sistem mi?*” diye sorarak mevcut anayasanın zaten her türlü otoriterliğe açık olduğunu iddia ederek konunun yeni bir anayasa çerçevesinde değerlendirilmesi gerektiğini salık vermektedir. Berkan’ın “*Otokrasi, başkanlık sistemi, parlamenter sistem*” kavramlarıyla ele aldığı konuda Başkanlık sistemine geçilmesi halinde çokça dillendirilen “otoriterlik” söylemine de katılmadığını ifade etmektedir.

Tablo 9. Oral Çalışlar'ın köşe yazıları

Yazı İsmi	Tarih	Sık kullandığı Argümanlar	Başkanlık sistemi düşüncesi
"Arınç'ın aykırı duruşu"	09.02.2015	Başkanlık sistemi	nötr
"400 milletvekili yetmez"	21.02.2015	Çoğulculuk	nötr

Oral Çalışlar, ilk yazısında Erdoğan'ın şahsından kaynaklı bir özgül ağırlığının olduğunu dolayısı ile Ak Parti içinde de bu gücünün devam ettiğini anımsatarak Başkanlık sistemi tartışmalarında AK Parti'yi Erdoğan'ın kuvvetli karizmasının motive ettiğini düşünmektedir. İkinci yazısında ise anayasayı değiştirmek için Erdoğan'ın dillendirdiği 400 Milletvekili yaklaşımın sorunlu bulunduğunu ifade eden Çalışlar, 400 Milletvekilin tek bir partide olmasının demokrasi ve çoğulculuk adına sorunlar oluşturacağına işaret etmektedir.

Tablo 8. Rauf Tamer'in köşe yazıları

Yazı İsmi	Tarih	Sık kullandığı Argümanlar	Başkanlık sistemi düşüncesi
"Bunu unutmayın"	02.02.2015	Başkanlık sistemi	Olumsuz
"Dört yüz milletvekili mi"	08.02.2015	400 milletvekili,	Nötr

Rauf Tamer'in yazmış olduğu iki yazıda da Başkanlık sistemine olumlu yaklaşmadığı görülmektedir. 7 Haziran 2015'te yapılacak olan seçimler üzerinden bir değerlendirmeye giden Tamer, bu seçimde yarışın Ak Parti ile HDP arasında geçeceğini diğer partilerin ise bu denklemde pek de rolünün olmayacağını söylemektedir. Diğer yandan Erdoğan'ın cumhurbaşkanı sıfatı ile anayasayı değiştirecek 400 milletvekili talebini de eleştiren Tamer'in "Başkanlık sistemi, 400 milletvekili" kavramlarını kullandığı görülmektedir.

Akif Beki, muhalefetin sürekli eleştirisi konusu yaptığı Erdoğan'ın tarafsız davranmadığı konusunu işlediği "Erdoğan tarafsızlığını ne gün kaybetti?" başlıklı yazısında Atatürk'ten Gül'e kadar hiçbir cumhurbaşkanının tarafsız olmadıklarını iddia etmektedir. Dolayısı ile tarafsızlık yeminin Erdoğan'la bozulmadığını söyleyen Beki, Erdoğan'ın yıllardır çok net ifadelerle parlamenter sistemden şikâyetçi olduğunu ve bunu her defasında saklamadan kamuoyu önünde deklare ettiğini vurgulamaktadır. Beki'nin bu bağlamda Erdoğan'dan yana bir tavır içinde olduğunu dolayısı ile sistem tartışmalarına olumlu yaklaştığını da söyleyebiliriz.

Fatih Çekirge, Ak Parti İstanbul İl kongresinden izlenimlerini aktardığı yazısında Erdoğan'a salonda olmamasına rağmen çok büyük bir sevgi selinin olduğunu altını çizmektedir. Başkanlık sistemi tartışmalarına bu örnek üzerinden dâhil olan Çekirge, Erdoğan'ın halk adamı olduğunu, klasik bir cumhurbaşkanı gibi davranamayacağını, dolayısı ile halk arasında kendisine yönelik çok kuvvetli bir sevgi bağının varlığından hareketle böyle bir tabloda Erdoğan'ın başkanlık sistemine geçişte zorlanmayacağını dillendirmektedir. Sihirli sözcüğün "halka dokunmak" olduğunu belirten Çekirge, Erdoğan'ın bu bağlamda bunu başardığını ve çok avantajlı konumda olduğunu söylemektedir.

Cumhuriyet gazetesindeki bulgular (www.cumhuriyet.com.tr)

Tablo 10. Cumhuriyet gazetesinde yazan köşe yazarları ve yazı sayısı

YAZAR	YAZI SAYISI
Cüneyt ARCA YÜREK	10
Ali SİRMEN	6
Emre KONGAR	5
Mustafa BALBAY	4
Şükran SONER	4
Ahmet TAN	3
Aydın ENGİN	2
TOPLAM	34

Kamuoyunda daha çok CHP'yi desteklediği düşünülen ve 'Sol' ve 'Ulusalçı' tandanslı yazarları barındıran Cumhuriyet gazetesinde Başkanlık sistemi tartışmalarında 7 gazetecinin toplamda 34 yazısı yer almaktadır. Bu yazarlardan Cüneyt Arcayürek'in 10, Ali Sirmen'in 6, Emre Kongar'ın 5, Mustafa Balbay'ın ve Şükran Soner'in 4, Ahmet Tan'ın 3 ve Aydın Engin'in 2 yazısı bulunmaktadır.

Tablo 11. Cüneyt Arcayürek'in köşe yazıları

Yazı İsmi	Tarih	Sık kullandığı Argümanlar	Başkanlık sistemi düşüncesi
"Diktatörlüğün itirafı!"	03.02.2015	Kaçak saray, Hitler, Musollini	Olumsuz
"Bu ülke RTE'ye teslim olacak mı?"	04.02.2015	Big Chief, diktatör, sultan, padişah,	Olumsuz
"Seçim öncesi, sonrası"	05.02.2015	RTE modeli başkanlık sistemi,	Olumsuz
" 'Taraflar' değilmiş!.."	06.02.2015	Şef, padişah,	Olumsuz
"Tepedeki anlaşmazlık"	07.02.2015	Saray	Olumsuz
"Sadrazamın kavuğu"	08.02.2015	Tek adam,	Olumsuz
"İtiraf..."	10.02.2015	Tepedeki adam,	Olumsuz
"Beee..."	19.02.2015	Diktatör, kaçak saray,	Olumsuz
"Böyle gelmiş..."	22.02.2015	Kaçak saray, tek adam,	Olumsuz
"Yalancının mumu..."	25.02.2015	Kaçak saray, yasak saray, Türk tipi başkanlık sistemi,	

Cüneyt Arcayürek, Cumhuriyet gazetesinde konu ile ilgili en çok yazı yazan ve Başkanlık sistemine karşı en sert tavrı yönelten kişi konumundadır. Erdoğan'ı samimi bulmayarak eleştiren yazar, Erdoğan'ı denetimden uzak, kuvvetler ayrılığı ilkesini ters yüz edecek bir sistem peşinde koşmakla itham etmektedir. Erdoğan'ın tarafsızlığını yitirdiğini ve getireceği yeni sistemle bunu daha çok perçinleyeceğini düşünen Arcayürek, bunun için 7 Haziran seçimlerinde Erdoğan'ı engelleyecek tek seçeneğin HDP'nin baraja takılmadan meclise girmesinde görmektedir. Arcayürek Hürriyet yazarları gibi daha çok Erdoğan karşıtlığı üzerinden sistemleştirdiği eleştirilerinde "Diktatör, Musollini, Hitler, tek adam, padişah, büyük şef, kaçak saray, yasak saray" gibi argümanları dillendirerek muhalif bir dil kullandığı görülmektedir.

Tablo 12. Ali Sirmen'in köşe yazıları

Yazı İsmi	Tarih	Sık kullandığı Argümanlar	Başkanlık sistemi düşüncesi
"O bir velidir ne derse yeridir"	03.02.2015	Tayyibizm, saltanat, reis, evliya	Olumsuz
"TBMM sürü mü?"	05.02.2015	Sürü psikolojisi, parlamentarizm,	Olumsuz
"Parlamentarizmi hiç uyguladık mı?"	06.02.2015	Tek adam, tek parti, hilafet, diktatörlük, otoriterlik, tek adam,	Olumsuz
"Diktayı ne getirir?"	07.02.2015	Dikta, anayasal tek adam rejimi,	Olumsuz
"Düzenin adı"	12.02.2015	Dikta, güçlendirilmiş başkan baba zulmü,	Olumsuz
"Salt AKP'nin oy kaybetmesi yetmez"	26.02.2015	Başkanlık sistemi	Olumsuz

Ali Sirmen, sistem değişikliğinin tartışılabileceğini fakat sorunun sistemde değil kişilerde düğümlendiğini ifade etmektedir. 1950'lerde geçilen parlamenter sistemin Menderes eliyle uygulamadan kaldırıldığını savunan yazar, hangi sistem gelirse gelsin bunun ancak iyi tatbik edilmesiyle anlam kazanacağını savunmaktadır. Başkanlık sistemi değişikliği konusunda diğer yazarlar gibi Erdoğan özelinden düşünceler serdeden Sirmen, Erdoğan'ın denetimden uzak, bağımsız hareket etmek isteyen, tüm yetkileri elinde bulunduracak "tayyibizm" modelini arzuladığını iddia etmektedir. Mevcut durumda Erdoğan'ın zaten fiili başkan gibi davrandığını iddia eden yazar, 7 Haziran seçimlerinde değişen bir durum olmayacağını; Anayasa değişikliği için gereken oyun alınması durumunda 'anayasal tayyibizm', alınamaması durumunda ise 'fiili tayyibizm'in devam edeceğini söylemektedir. Sirmen de Arcayürek gibi 7 Haziran seçimlerinin önemli olduğunu hatırlatmakta, fakat istenilen değişikliğe gidilememesi için sadece Ak Parti'nin oy kaybetmesinin yetmeyeceğini bunun yanı sıra HDP'nin de barajı aşması gerektiğini düşünmektedir. Diğer yandan Sirmen'in " Anayasal tek adam rejimi, güçlendirilmiş başkan baba zulmü, dikta, tek adam, tek parti, sürü psikolojisi, evliya, saltanat" gibi kavramları sıkça kullandığı görülmektedir.

Tablo 13. Emre Kongar'ın köşe yazıları

Yazı İsmi	Tarih	Sık kullandığı Argümanlar	Başkanlık sistemi düşüncesi
"Başkanlık diktatörlük getirir mi?"	03.02.2015	Diktatörlük, padişahlık	Olumsuz
"Gırtlaklama sendromu"	06.02.2015	Diktatörlük,	Olumsuz
"Karşıt tepki ve yansıma"	07.02.2015	Başkanlık sistemi	Olumsuz
"Başkanlık ve Federasyon"	13.02.2015	Diktatör, federasyon	Olumsuz
"Seçim için ilave baskı mı?"	28.02.2015	Bireysel iktidar, otoriterlik,	Olumsuz

Cumhuriyet'in deneyimli yazarlarından Emre Kongar, Erdoğan'ın bir televizyon konuşmasından yola çıkarak Başkanlık sistemi ile ilgili söylemiş olduğu sözleri kritik

ederken, Erdoğan'ın söyledikleriyle arzu ettikleri arasında çok fark olduğunu ima ederek Erdoğan'ı tutarsız olarak itham etmektedir. Erdoğan'ı denetimi olmayan, yargı gücünün kendi kontrolünde bulundurmamak isteyen bir rejim istemekle suçlayan Kongar, Erdoğan'ın istediği rejimin hiçbir yerde olmadığını ifade ederek Erdoğan'ın mevcut yöneliminin ve düşüncesinin diktatörlük ve padişahlık olduğunu iddia etmektedir. AK Parti ve Erdoğan'ın Amerikan tipi bir Başkanlık sistemi ve buna paralel olarak 'federasyon modeli'ni gündeme getirmeleri halinde tartışmanın daha gerçekçi bir zemine oturacağını savunan Kongar'ın en sık kullandığı kavramlar arasında "Otoriterlik, padişahlık, diktatörlük, bireysel iktidar" yer almaktadır.

Tablo 14. Mustafa Balbay'ın köşe yazıları

Yazı İsmi	Tarih	Sık kullandığı Argümanlar	Başkanlık sistemi düşüncesi
"Tam Tayyiplik sistemi!"	01.02.2015	Saraylı, denetimli başkanlık, Tam Tayyiplik,	Olumsuz
"Recepvekilleri "	09.02.2015	Saray, Recepvekilleri, kaçak saray, Receptay,	Olumsuz
"Boşbakanlık !"	11.02.2015	Boşbakan	Olumsuz
"İç güvenliği imha paketi!"	22.02.2015	400 Milletvekili	Olumsuz

Mustafa Balbay'ın da diğer yazarlar gibi sistem tartışmasından daha çok Erdoğan üzerinden konuyu ele aldığı görülmektedir. Başta AK Parti milletvekillerinin ve Ahmet Davutoğlu'nun Erdoğan karşısında pasifize olmuş durumlarını bir tespit olarak ortaya koyan yazar, Erdoğan'ın her istediğini yaptırma konumunda olduğunu iddia etmektedir. Erdoğan'ın 'Denetimli başkanlık' sistemini eleştiren Balbay, Türkiye'de gelmiş geçmiş tüm liderler de dâhil olmak üzere Erdoğan'ın da gücünü sınırlayacak olan hiçbir denetime tabi olmak istemeyeceğini dolayısı ile Erdoğan'ı bu söyleminde tutarsız olmakla itham etmektedir. Balbay, Erdoğan'ın mevcut durum itibarıyla fiili bir Başkanlık sistemi uyguladığını iddia ederek, meydanlarda anaysa değişikliğine dönük 400 milletvekili istemesini de tarafsızlık bağlamında eleştirmektedir. Balbay'ın yazılarında "Saraylı, tam tayyipilik, kaçak saray, Recepcekilleri, Receptay" gibi sözcüklerle sık yer verildiği görülmektedir.

Tablo 15. Şükran Soner'in köşe yazıları

Yazı İsmi	Tarih	Sık kullandığı Argümanlar	Başkanlık sistemi düşüncesi
"Türkiye usulü hukuksuzluk"	03.02.2015	Türk usulü başkanlık sistemi	Olumsuz
"Burası Türkiye !"	12.02.2015.	-----	Olumsuz
"Anayasal düzeni değiştirme suçu"	14.02.2015	-----	Olumsuz

Cumhuriyet'te konu ile alakalı tek bayan yazar olarak görülen Şükran Soner, ele aldığı yazılarında özellikle 'hukuk' ilkesi üzerinden Erdoğan'ı eleştirdiği görülmektedir. Erdoğan'ın açıkça bir siyasi gibi davranmakla ve yaptığı tarafsızlık yeminini ihlal etmekle

suçlayan Soner, anayasayı korumakla görevli Erdoğan'ın her hareketiyle anayasal suç işlediğini iddia etmektedir.

Tablo 16. Ahmet Tan'ın köşe yazıları

Yazı İsmi	Tarih	Sık kullandığı Argümanlar	Başkanlık sistemi düşüncesi
"Büyük roman ödülü ile öyküsü"	06.02.2015	Şeyh, mürit, ümmetin lideri, milletin adamı, yüzyılın lideri, kaçak saray	Olumsuz
"Danışıklı dövüş değilse...Fidan ile süreç TBMM'ye taşınıyor"	10.02.2015	Diktatör,	Olumsuz
"Gerçek milat, Erdoğan'ın miadıdır!"	20.02.2015	Saray,	Olumsuz

Ahmet Tan'ın, yazılarında bir sistem tartışmasından ziyade Erdoğan'ın şahsını hedef alan bir tartışma sergilediği görülmektedir. Tan'ın 'Şeyh uçmaz; mürit uçar' veya "kraldan çok kralcı" deyimlerinde var olan ve liderlerin etrafındaki insanların liderlerin sahip oldukları meziyetlerden daha fazla bir şekilde öven insan kümesinin Erdoğan'ın çevresinde de kümелendiğini ifade etmektedir. Buna örnek olarak Türkiye'deki Roman vatandaşların Erdoğan'a vermeyi düşündükleri 'Büyük Roman Ödülü' nü eleştiren Tan, Erdoğan'ın Romanlar da dâhil olmak üzere ülkede bulunan tüm azınlıkları yıllarca ihmal ettiğini düşünmektedir. Erdoğan'ı tek adamlılıkla suçlayan Tan, Erdoğan'ın nihai hedefleri arasında başkenti İstanbul'a taşımak ve Vahdettin köşkünü restore ederek seçimden sonra oraya yerleşmek olduğunu iddia etmektedir. Bir bakıma Vahdettin ile biten Osmanlı padişah sürecini Erdoğan'ın kaldığı yerden devam ettireceğini ima ederek 'Sonu benzemez İnşallah..' diyerek de bir bakıma Vahdettin'in başına gelenleri ironik tarzda Erdoğan'a hatırlatmaktadır.

Tablo 17. Aydın Engin'in köşe yazıları

Yazı İsmi	Tarih	Sık kullandığı Argümanlar	Başkanlık sistemi düşüncesi
"HDP'ye akıl verme sporu"	29.01.2015	Karabasan	Olumsuz
"Gırtlaklama beni ey Burhan Kuzu"	26.02.2015	Asya despotik devleti, diktatörlük	Olumsuz

Aydın Engin, Burhan Kuzu'nun bir röportajında Ahmet Hakan Coşkun'a söylediği "Kim başkanlık diktatörlük sistemi getirir derse onu gırtlaklarım" sözünden yola çıkarak kendisinin de defalarca Başkanlık sisteminin diktatörlüğe açık bir sistem olduğunu vurguladığını belirterek Kuzu'un bu beyanından tedirginlik duyduğunu ifade etmektedir. Engin, sistem tartışmalarında Erdoğan özelinden bir düşünce sergilemediğini belirterek, Başkanlık sistemi ile Asya tarzı despotik bir diktatörlüğün gelebileceğinden dolayı itiraz ettiğini söylemektedir. 7 Haziran seçimlerinin çok önemli olduğunu vurgulayan Engin de HDP'nin barajı aşması durumunda bir bakıma korkulanın olmayabileceğini yani Başkanlık sisteminin HDP'nin meclise girmesiyle frenleneceğini düşünenler arasında yer almaktadır.

Star gazetesindeki bulgular (www.star.com.tr)

Tablo 18. Star gazetesinde yazan köşe yazarları ve yazı sayısı

YAZAR	YAZI SAYISI
Yiğit BULUT	5
Ahmet TAŞGETİREN	4
Resul TOSUN	3
Mehmet METİNER	2
Nasuhi GÜNGÖR	2
Mustafa KARTOĞLU	1
Taha ÖZHAN	1
Fadime ÖZKAN	1
Halime KÖKÇE	1
TOPLAM	20

Muhafazakâr bir çizgide yayın yapan, Ak Parti ve Erdoğan'ı destekleyen bir yayın anlayışına sahip olan Star gazetesinde Başkanlık sistemi tartışmalarına dair 9 yazarın 20 köşe yazısı bulunmaktadır. Gazetede sırasıyla Yiğit Bulut'un 5, Ahmet Taşgetiren'in 4, Resul Tosun'un 3, Mehmet Metiner ve Nasuhi Güngör'ün 2, Mustafa Kartoğlu, Taha Özhan, Fadime Özkan ve Halime Kökçe'nin 1'er yazısı yer almaktadır.

Tablo 19. Yiğit Bulut'un köşe yazıları

Yazı İsmi	Tarih	Sık kullandığı Argümanlar	Başkanlık sistemi düşüncesi
"Başkanlık Türk ekonomisini 'en noktasına' taşıyacak"	01.02.2015	Oligarşik bürokrasi, vesayet, yerleşik düzen,	Olumlu
"Başkanlık ve Yeni Türkiye doktrini"	06.02.2015	Yeni Türkiye, 2023 vizyonu,	Olumlu
"Başkanlık adımını atmak için sandıklara gideceğiz"	09.02.2015	Yerleşik düzen,	Olumlu
"Başkanlık ve Yeni Türkiye Doktrini 2"	18.02.2015	Milli irade, başkanlık sistemi, yeni anayasa	Olumlu
"FED tutanakları 'faiz indirmeme bahanelerini' yok etti!"	20.02.2015	Seçilmiş cumhurbaşkanı, yerleşik düzen	Olumlu

Yiğit Bulut, kaleme aldığı beş yazıda da Başkanlık sisteminin 'Yeni Türkiye', '2023 vizyonu' gibi Türkiye'nin tarihi hedefleri arasında yer alan projeleri için kaçınılmaz olduğunu savunmaktadır. Yerleşik düzenin bekçileri ve statükocu diye nitelendirdiği bir kısım çevrenin sürekli iddia ettikleri gibi 'Başkanlık gelirse diktatörlük' gelir tarzındaki sözlerin gerçeği yansıtmadığını ifade eden Bulut, bu tarz söylemde bulunanların belirli güç odaklarının hizmetinde olan ve Türkiye'nin aleyhine çalışan grupların argümanları olduğunu dile getirmektedir. Türkiye'nin ekonomide atılım yapması, siyasi açıdan ağırlık koyması, bölgesel ve küresel çapta güçlü olmasının yolunun Başkanlık sistemi ve buna bağlı olarak güçlü liderlikten geçtiğini iddia eden yazar, Türkiye'nin bulunduğu coğrafyada hüküm sürmüş tüm devletlerin Başkanlık sistemi gibi güçlü liderlerin elinde tarih yazdıklarına işaret etmektedir. Diğer yandan "Güçlü Türkiye, 2023 vizyonu, Yeni Türkiye" gibi kavramlar Bulut'un en sık başvurduğu söylemler arasında yer almaktadır

Tablo 20. Ahmet Taşgetiren’in köşe yazıları

Yazı İsmi	Tarih	Sık kullandığı Argümanlar	Başkanlık sistemi düşüncesi
<i>“Seçimlerde başkanlık teması”</i>	30.01.2015	<i>Otoriterleşme, padişahlık</i>	<i>Olumlu</i>
<i>“Siyaset doludizgin”</i>	08.02.2015	<i>400 Milletvekili</i>	<i>Olumlu</i>
<i>“Ne oluyor?”</i>	10.02.2015	<i>Başkanlık sistemi</i>	<i>Olumlu</i>
<i>“Gül ve Geçiş dönemi”</i>	22.02.2015	<i>Türk Tipi Başkanlık</i>	<i>Olumlu</i>

Ahmet Taşgetiren, yazılarında öncelikli olarak 7 Haziran seçimlerinin Başkanlık sistemi ekseninden şekilleneceğini, seçimin galibinin ise halkı kimin daha çok motive edeceğine ve inandıracağına bağlı şekilleneceğini vurgulamaktadır. Muhalefetin genel stratejisini ‘padişahlık, otoriterlik’ temaları üzerinden temellendireceğini düşündüğünü belirten yazara göre muhalefetin , *“Davutoğlu’nun Tayyip Erdoğan’ın gölgesinde kaldığı, Erdoğan’ın da padişahlaştığı teması güçlü biçimde halka ulaştırılırsa, halk Ak Parti’nin çok güçleneceği bir gelişmeye izin vermez, seçimde oyunu esirger”* temasını işleyeceğini belirterek bunun tutma şansının çok az olduğunu iddia etmektedir. Taşgetiren, Ak Parti’nin eğer *“Zaten Tayyip Erdoğan da gitmedi, misyon olarak durduğu yerde duruyor ve Cumhurbaşkanlığı ile Hükümet, birbirini besleyen bir sinerji ile Türkiye’ye hizmet ediyor”* izlenimi pekiştirilirse, seçmenin karşılığı muhtemel ki daha da yükselmiş olacaktır” demektedir. AK Parti tezini halka benimsetmesi halinde 7 Haziran seçimlerinin ve istenilen Başkanlık sisteminin kazanılabileceğini de salık vermektedir. Yazar, muhalefet tarafından Erdoğan için sık sık dillendirilen “tarafsızlığını yitirdi”, “Ak partili gibi davranıyor” söylemlerinin Ak Parti’nin ‘kemikleşmiş’ seçmeninde etki yapmayacağını fakat ‘yüzer-gezer’ diye tabir ettiği seçmenler nezdinde kısmi etkisinin olabileceğini söylemektedir. Diğer yandan yazar, Bülent Arınç’ın dönem dönem ortaya çıkan söylemleri, Gül’ün özellikle ‘Türk tipi başkanlık sistemi’ gibi konularda sanki Erdoğan’la ters düşüyormuş izlenimi doğmasının Ak Parti seçmeni üzerinde olumsuz etki bırakacağını ifade ederek bu tarz yanlış anlaşılmanın önüne geçilmesi gerektiğini düşünmektedir.

Tablo 21. Resul Tosun’un köşe yazıları

Yazı İsmi	Tarih	Sık kullandığı Argümanlar	Başkanlık sistemi düşüncesi
<i>“Başkanlığı asıl muhalefetin istemesi lazım”</i>	30.01.2015	Saltanat,	Olumlu
<i>“Başkanlık için federal yapı şart değil, gerek de yok”</i>	01.02.2015	Federalizm	Olumlu
<i>“Siyasi sistemin garantisi parti mi olmalıdır, yoksa sistem mi?”</i>	08.02.2015	İstikrar,	Olumlu

Parlamente sistemin doğası gereği yürütmenin onayı olmadan yasamanın ve yargının da şekillenemeyeceği tezinden hareket ederek Başkanlık sistemini savunan Resul Tosun, asıl muhalefetin Başkanlık sistemini istemesi gerektiğini ifade etmektedir. Dolayısı ile Erdoğan’ın ‘tarafsızlığını yitirdi’ eleştirisine konu olan kimi uygulamalarının sistemin kendisinden kaynakladığını ifade yazar, Erdoğan’ın bir bakıma sistemin gerektirdiği gibi davrandığını savunmaktadır. ‘İstikrarın garantisi parti mi yoksa sistem mi?’ diye bir soru

sorarak tartışmayı genişleten Tosun, dünya ve Türk siyasi tarihinden verdiği örnekler neticesinde, istikrarın garantisinin parti ve liderlere bağlı olduğunu savunmaktadır. Diğer yandan kendisinin federalizmden yana olmadığını ama tartışmasının bir yönünü oluşturan ve olası federatif yapının Türkiye’de bir bölünmeyle neticeleneceğine de inanmadığını sözlerine eklemektedir.

Tablo 22. Mehmet Metiner’in köşe yazıları

Yazı İsmi	Tarih	Sık kullandığı Argümanlar	Başkanlık sistemi düşüncesi
“Erdoğan zaten başkan”	07.02.2015	Parlamentar sistem, Erdoğanfobizm	Olumlu
“Küba’dan bir devrimci başkan geçti”	14.02.2015	Devrimci başkan, milletin adamı, mazlumun lideri	Olumlu

Mehmet Metiner, geniş bir siyaset felsefesi üzerinden tartışmaya açtığı Başkanlık sistemi ile ilgili olarak sadece parlamenter sistemin demokrat olduğu düşüncesine katılmadığını Başkanlık sistemi de dâhil olmak üzere diğer anayasal sistemlerin de batıda uygulanmakta olan demokratik yönetimler arasında yer aldıklarını belirtmektedir. Metiner’in eleştiri oklarını muhalefete çevirdiği yazılarında Başkanlık sisteminin otoriterleşmeyi getireceğini düşünenlerin güçlü bir Erdoğanfobizm yaşadıklarını iddia ederek, tartışmayı Erdoğan’ın şahsında düğümleyen muhalefetin siyaseten ahlaklı davranmadıklarını ima etmektedir. Erdoğan’ın fiili olarak zaten başkan olduğunu vurgulayan Metiner, başkanlığın Erdoğan’ın ihtiyaç duyduğu bir mesele olmadığını zikretmektedir. Erdoğan’ın Küba ziyaretini konu edinen yazısında, Cumhurbaşkanı’nın çok güçlü bir sevgi seli ile karşılandığını ifade eden Metiner, Erdoğan’ın sevilmesinin temel gerekçesini onun insanların yüreğine dokunuşuna, halkın adamı oluşuna, mazlumların hamisi olmasına bağlamaktadır.

Tablo 23. Nasuhi Güngör’ün köşe yazıları

Yazı İsmi	Tarih	Sık kullandığı Argümanlar	Başkanlık sistemi düşüncesi
“Başkanlık Erdoğan’ın kişisel arzusu mu?”	02.02.2015	Karizmatik lider	Olumlu
“Başkanlık sistemi kimin aleyhine?”	09.02.2015		Olumlu

Nasuhi Güngör de sistem tartışmalarının çok dar bir çerçeve olan Erdoğan’ın şahsı üzerinden yürütülmesinin doğru bulmadığını ifadeyle, Erdoğan’ın zaten çok güçlü bir lider olduğunu sistem değişikliğinin Erdoğan’ın şahsına indirgenmemesi gerektiğini düşünmektedir. “*Tam da bu nedenle Erdoğan’ın başkanlık sistemiyle ilgili talepleri, cesur adımların şahıslar eliyle değil, sistem tarafından atılmasının mümkün olması olarak okunmalı*” diyen yazar, Başkanlık sistemine karşı reaksiyonun üç kesimde yoğunlaştığının altını çizmektedir. Yazar bu kesimleri “*Birincisi aynı siyasal yelpazede olmasına rağmen kendilerini yenilemekte zorlanan kesimin Başkanlık sistemini Erdoğan’ın kişisel tercihi gibi görenler, ikincisi İstanbul sermayesinin sınıfsal anlamda ‘beyaz’ kesiminin, başkanlık sistemini, sistemi kontrol edebilme kabiliyetlerini*

tümüyle yitirme olarak görmesi, üçüncü olarak da paralel yapı örneğinde olduğu gibi, devleti ele geçirme anlayışındaki güçlerin, başkanlık sistemiyle birlikte daha hızlı tasfiye olacaklarını öngörmeleri" şeklinde özetlemektedir. Diğer yandan Başkanlık sistemine karşı olanların sadece Türkiye ile sınırlı olarak değerlendirilmemesi gerektiğini söyleyen yazar, "Türkiye'nin başkanlık sistemi yönündeki çabası, yakın çevresindeki çatışma alanlarından bölgesel dönüşüme ve bunun küresel ölçekteki karşılığına kadar geniş bir alanda okunmalı" diyerek karşı çıkanların coğrafyasını daha da genişletmektedir.

Taha Özhan, "Siyaset ve 2015 sancısı" (21.02.2015) başlıklı yazısında Başkanlık sisteminin mutlaka ihdas edilmesi gerektiğini ifadeyle mevcut sistemde var olan vesayetçi yapının ve bu yapının sebep olduğu çarpıklıkların ancak sistem değişikliği ile mümkün olabileceğini savunmaktadır. Muhalefeti de eleştiren Özhan, Başkanlık sistemini pür Ak Parti sorununa indirgeyen muhalefet politikalarının sistemin sorunlarına ve muhtemel kriz alanlarına göz kapatmakla eş anlamlı olacağını iddia etmektedir. Başkanlık sisteminin Türkiye'ye olası faydalarını dört madde ile ele alan yazar şunları sıralamaktadır "Birincisi, siyasi istikrarın korunması ve koalisyon hükûmetlerinden uzak durulmasının en kestirme yolu yeni bir sistem düzenlemesidir. İkincisi, hâlihazırda var olan kutuplaşmanın ortadan kalkmayacağı gerçeğini kabul etmekle beraber; kutuplaşmanın daraltılması da bir tür başkanlık sistemiyle mümkün olabilir. Üçüncüsü, ademi merkezîyetçi bir idare sistemine yargı vesayetinden dolayı bir türlü geçemeyen Türkiye'nin, bu noktadaki sancılara deva olabilir. Dördüncüsü ise yeni bir idare sistemi bölgemizde önümüzdeki yıllarda yaşanacak jeopolitik radikal gelişmeler karşısında Türkiye'nin reflekslerinin ve hareket kabiliyetinin elastik olmasını sağlayabilir".

Star yazarı Mustafa Kartoğlu'nun yazısı " Milliyetçiler başkanlığa neden karşı çıkar?" (20.02.2015) başlığını taşımaktadır. MHP ve HDP yöneticilerinin Başkanlık sistemine karşı reflekslerini bit türlü anlayamadığını söyleyen yazar 'Kürt sorununun' devlete rağmen bir lider yani Erdoğan tarafından çözüme kavuşma aşamasına gelmesinden hareketle HDP'yi, Alparslan Türkeş ve Muhsin Yazıcıoğlu'un Başkanlık sistemine dair özlemleri üzerinden de MHP ve BBP'yi eleştirmektedir. MHP'nin sırf muhalefet safında yer almak adına Başkanlık sistemine karşı tavır sergilediğini savunan yazar, HDP tabanının ise mevcut sistemin değişmesinden yana olduğunu vurgulamaktadır.

Fadime Özkan, mevcut tartışmaya " İlle de anayasa mı havalansın?" (04.02.2015) isimli yazısıyla katılmaktadır. Başkanlık sistemi tartışmalarının eskiye dayandığını söyleyen yazar, bunun Erdoğan'la başladığını söylemenin tarihi gerçeklerle örtüşmeyeceğini ima etmektedir. Özal, Türkeş ve Demirel dönemlerinde de Başkanlık sisteminin tartışıldığına vurgu yapan Özkan, Erdoğan'ın da bu söylemi İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı olduğu dönemden itibaren gündeme getirdiğini hatırlatmaktadır. Mevcut sistemin tıkanıdığını savunan yazara göre sistem değişikliğini isteyen Erdoğan'ın bunu kendisi için arzuladığını düşünenlerin girmiş olduğu tüm seçimleri ezici bir çoğunlukla kazandığını unuttukları anlamına geldiğini söylemektedir.

" Bu nasıl bir Cumhurbaşkanı" (04.02.2015) başlıklı yazı Star yazarı Halime Kökçe'ye aittir. Erdoğan'ın siyasetçi kimliğini verdiği örneklerle açıklayan Kökçe, cumhurbaşkanı seçilmeden önce Erdoğan, halka nasıl bir cumhurbaşkanı vaadinde bulunduysa şuan onu uyguladığını savunmaktadır. Muhalefetin 'tarafsızlık' bağlamında eleştirilerine de katılmadığını söyleyen yazar, düşüncelerini şu cümlelerle açıklamaktadır, "önüne Türkiye'nin 90 yıllık "müesses nizamını" halka açmak gibi radikal bir hedef koyduğunu ve bunun için kefeni giyip

yola çıktığını söyleyen bir kişinin kendi siyasi hedeflerini gerçekleştirmek istemesi kadar doğal ne olabilir?”.

Özgür gündem gazetesindeki bulgular (www.ozgur-gundem.com)

Tablo 24. Özgür gündem gazetesinde yazan köşe yazarları ve yazı sayısı

YAZAR	YAZIS SAYISI
Doğan DURGUN	2
Mustafa YALÇINER	2
Ömer AĞIN	2
Veysi SARISÖZEN	2
Adil BAYRAM	1
Ayhan BİLGİN	1
Kenan KIRKAYA	1
Muzaffer AYATA	1
Rıdvan TURAN	1
Saruhan OLUÇ	1
Yakup NUHAMO	1
TOPLAM	11
	15

Siyasi olarak daha çok HDP yani Kürt politik çizgisinde yayın yapan Özgür gündem gazetesinde konuya dair 11 yazarın toplam 15 adet köşe yazısı bulunmaktadır. Bunlar sırasıyla Doğan Durgun, Mustafa Yalçiner, Ömer Ağın ve Veysi Sarsözen’in 2’şer, Adil Bayram, Ayhan Bilgen, Kenan Kırkaya, Muzaffer Ayata, Rıdvan Turan, Saruhan Oluç ve Yakup Nuhamo’nun 1’er adetten oluşan yazılarıdır.

Tablo 25. Doğan Durgun’un köşe yazıları

Yazı İsmi	Tarih	Sık kullandığı Argümanlar	Başkanlık sistemi düşüncesi
“Seçimler ve Sosyalistlerin tutumu”	08.02.2015	Diktatörlük,	Olumsuz
“İçinizdeki Don Pietro’yu uyandırın”	22.02.2015	Başkanlık sistemi	Olumsuz

Doğan Durgun, her iki yazısında 7 Haziran seçimlerine değinerek HDP’nin bu seçimden güçlü bir şekilde çıkması gerektiğini vurgulamaktadır. Bu seçimin diğer seçimlerden çok farklı olduğunu, zira ülkedeki Sosyalist ve Sol grupların HDP’yi desteklememeleri halinde Ak Parti’nin Başkanlık sistemini getireceğini ve bunun da diktatörlüğe yol açacağını savunmaktadır. Durgun Tarihteki Nazi döneminden Don Pietro örneğini vermek suretiyle Başkanlık sistemine karşı HDP çatısı altında bir dayanışmanın da kaçınılmaz olduğuna işaret etmektedir.

Tablo 26. Mustafa Yalçiner'in köşe yazıları

Yazı İsmi	Tarih	Sık kullandığı Argümanlar	Başkanlık sistemi düşüncesi
<i>"Başkanlık ve Şeffaflık"</i>	07.02.2015	Saray	Olumsuz
<i>" 'Neredesin Aşkım' ve Adaylar..."</i>	14.02.2015	Sultanlık, cihan padişahlığı	Olumsuz

Mustafa Yalçiner, Başbakan Ahmet Davutoğlu'nun bir TV programındaki konuşmasında yer alan Başkanlık sistemi ile görüşlerini irdelediği yazısında Davutoğlu'nun özellikle özgürlükler konusundaki yaklaşımını eleştirmektedir. "Başkanlık sistemi tartışılması gerekir, özgürlükler için yeni bir anayasa şart" diyen Başbakanı tutarsızlıkla suçlayan yazar, polis devleti, iç güvenlik paketi gibi uygulamalarla özgürlüklerin getirilemeyeceğini dile getirmektedir. Diğer yandan Erdoğan'ın Başkanlık sistemi ile arzuladığının cihan padişahlığı olduğunu savunan yazar, yapılan iç güvenlik paketi değişikliğinin de Erdoğan'ın sultan olma yolundaki önemli adımlardan biri olarak görmektedir.

Tablo 27. Ömer Ağın'ın köşe yazıları

Yazı İsmi	Tarih	Sık kullandığı Argümanlar	Başkanlık sistemi düşüncesi
<i>"Seçimlere bugünden iyi hazırlanmalıyız"</i>	05.02.2015	Faşizan devlet	Olumsuz
<i>"Demokratik bir Türkiye için HDP saflarında buluş"</i>	12.02.2015	Kemalizm	Olumsuz

Ömer Ağın, Ak Parti ve Erdoğan'ın 7 Haziran seçimlerinde Başkanlık sistemi yaklaşımıyla merkezi faşizan bir devlet kurma düşüncesi içinde olduklarını, CHP ve Kemalizm etkisinden kurtulamayan Sol partilerin de Başkanlık sistemine karşı en önemli bariyer olarak gördüğü HDP'nin barajı aşmasını istemediklerini iddia etmektedir. Yazar, dolayısı ile tarihi bir dönüm noktası olarak nitelendirdiği seçimlerde tüm kesimlerin HDP çatısı altında birleşmesini ve oylarını bu partiye kanalizetmesini istemektedir.

Tablo 28. Veysi Sarısözen'in köşe yazıları

Yazı İsmi	Tarih	Sık kullandığı Argümanlar	Başkanlık sistemi düşüncesi
<i>"İmralı'da 'anlaşmak'...Seçimde durdurmak..."</i>	09.02.2015	400 vekil	Olumsuz
<i>"AKP'li seçmenle kısa bir hasbihal"</i>	23.02.2015	Erdoğan tipi başkanlık sistemi	Olumsuz

Veysi Sarısözen, kamuoyunun bir kesimince dillendirilen HDP ile Ak Parti'nin 7 Haziran seçimleri öncesi anlaştığı ve böylece HDP'nin seçimlere bağımsız adaylar yerine parti kimliğiyle katılma kararı aldığı düşüncesine katılmadığını ifade etmektedir. HDP'nin AK Parti'yi 'durdurma' gibi bir misyonunun olduğunu savunan yazara göre HDP'nin barajı

aşması ve meclise girmesiyle AK Partinin mecliste mutlak bir hâkimiyet kurmasını engelleyecek ve mecliste oluşması muhtemel siyasi orantısızlığın da önüne geçmiş olacaktır. Diğer yandan Erdoğan'ın 400 milletvekili istemesinin altındaki bir başka nedenin de kendisinden sonra Hakan Fidan'ı kendi yerine halef olarak hazırlama düşüncesi olduğunu savunmakta olan yazar, böyle bir oyunun da ancak HDP eliyle bozulacağına inanmaktadır.

Adil Bayram, *"AKP'ye karşı demokrasi Bloğu"* (09.02.2015) yazısında diğer Özgür gündem yazarları gibi 7 Haziran seçimlerinde tüm sol ve demokratik blokların HDP ortak paydasında Ak Parti'ye karşı bir güç birliği oluşturmaları gerektiğine işaret etmektedir. Bu durumda CHP veya başka bir sol partiye verilecek oyların hiçbir etkisinin olmayacağını söyleyen yazara göre önerdiği demokrasi blokuna katılmayan kesimlerin olası bir Ak Parti zaferinden ve sonrasındaki Başkanlık sisteminden sorumlu olacaklarını söylemektedir.

Özgür gündem yazarı Ayhan Bilgen, yazdığı *"Partinin takvimi halkın dayı"* (09.02.2015) isimi köşe yazısında özetle Erdoğan'ın seçim süreci ile çözüm sürecini birbirine bağlayan ve yeni anayasanın kaderini kendi Başkanlık sistemine bağlamasını 'cambazlık' olarak nitelendirmektedir. Bunu bir oyun olarak gören yazara göre HDP'nin 7 Haziran seçimlerinde bu oyunu bozabileceğini bunun yolunun da HDP'nin aday belirleme sürecinde halkın tercihlerini dikkate alan bir aday belirleme stratejiyle mümkün olabileceğini salık vermektedir.

Kenan Kırıkkaya'nın kaleme aldığı köşe yazısının başlığı *"Muhalefetin kendine muhalifliği"* (12.02.2015) şeklindedir. Ak Parti'nin başarısını güçlü bir stratejik akla ve uyguladığı gerilim politikasına bağlayan yazar, 7 Haziran seçimlerinde de böyle bir stratejinin devreye sokulabileceğini ima etmektedir. Yazar, AK Parti hükümetinin kendi anayasasını yapmak suretiyle başkanlık sistemini hayata geçirmeyi amaçladığını, 80 yıl boyunca nasıl ki iktidarda olmasa da devleti Kemalizm yönettiyse, yapacağı dönüşümle AK Parti'nin de kendisi iktidarını sürdüremese de millete kendi iktidarını mutlaklaştırma arzusu içinde olduğunu düşünmektedir.

Muzaffer Ayata'nın *"Demokrasi cephesi acil bir ihtiyaç"* (08.02.2015) başlıklı yazısında Ak Parti'nin Başkanlık sistemine geçiş yapmayı düşündüğü ve anayasayı da tek başına değiştirmek niyetinde olduğunu belirten yazar, bunun engellenmenin yegâne yolunun 'demokrasi cephesi' olarak tanımladığı Kürt, Sosyalist ve demokratik çevrelerin seçimde bir araya gelmeleriyle mümkün olacağını düşünmektedir.

Gazetede yer bulan *"Başkanlık bahane, padişahlık şahane"* (04.02.2015) isimli yazı Saruhan Oluç'a aittir. Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın öncülüğünü yaptığı Başkanlık sistemi tartışmalarına değinen yazar, geçilmek istenen Başkanlık sisteminin demokratik olmadığını bilakis otoriterliği çağrıştırdığını iddia etmektedir. Erdoğan üzerinden çözümlemelerde bulunan yazar, zaten çok geniş yetkilere sahip olan Erdoğan'ın sistem değişikliği istemesini anlamadığını söylemektedir. *"Türkiye'nin politik kültürü, toplumsal ve tarihsel sorunların derinliği, demokratik olmayan, otoriter bir başkanlık sistemine geçilmesi halinde, sorunların büyüyeceğini"* dillendiren yazara göre olası bir sistem değişikliğinde *"çözumsuzlüğün artacağını ve demokrasinin geleceğinin çok olumsuz etkileneceği"* uyarısını yapmaktadır.

Rıdvan Turan'ın yazısı ise *"Kandil barış AKP savaş istiyor"* (22.02.2015) başlığını taşımaktadır. 'İç güvenlik paketi' meselesi üzerinden tartışmaya dâhil olan yazar, 'İç güvenlik paketi' nin arkasında Erdoğan'ın stratejilerinin yattığını belirtmektedir. Ülkenin çok büyük meseleleri olmasına rağmen Erdoğan'ın şahsı için istediğini iddia ettiği Başkanlık sistemi çıkışını da

eleştiren yazar, kendi ikbali için Başkanlık sisteminde direten Erdoğan için söylenecek sözün ancak diktatör olacağını ifade etmektedir.

Yakup Nuhamo'nun gazete konuya dair yazdığı köşenin başlığı "*Statükoyu değiştirmeye var mısınız?*" (06.02.2015). HDP'nin 7 Haziran seçimlerinde nasıl bir yöntem uygulayacağını ele alan yazar, HDP'nin parti olarak seçime girmesini desteklediğini, desteklemeyenlerin ise statükodan yana bir tavır içinde olduklarını iddia etmektedir. Yazar, Ak Parti'nin getirmek istediği Başkanlık sistemine karşı ve statükonun değişmesinden yana olanların HDP'ye oy vermesi gerektiğini de sözlerine eklemektedir.

Yeni Çağ gazetesindeki bulgular (www.yenicaggazetesi.com.tr)

Tablo 29. Yeni Çağ gazetesinde yazan köşe yazarları ve yazı sayısı

YAZAR	YAZI SAYISI
Ahmet TAKAN	5
Arslan TEKİN	3
Özcan YENİÇERİ	3
Ümit ÖZDAĞ	1
Ahmet GÜRSOY	1
Ahmet SEVGİ	1
Ahmet ÜNAL	1
Arslan BULUT	1
Mustafa ERKAL	1
TOPLAM	17

Milliyetçi, ulusalcı ve MHP çizgisinde bir yayın politikası benimseyen Yeni Çağ gazetesinde 9 yazarın 18 adet yazısı yer almaktadır. Bunlar sırasıyla Ahmet Takan'ın 5, Arslan Tekin ve Özcan Yeniçeri'nin 3, Ümit Özdağ, Ahmet Gürsoy, Ahmet Sevgi, Ahmet Ünal, Arslan Bulut ve Mustafa Erkal'ın 1' şeklindedir.

Tablo 30. Ahmet Takan'ın köşe yazıları

Yazı İsmi	Tarih	Sık kullandığı Argümanlar	Başkanlık sistemi düşüncesi
"Kobani halayı ile Türkiye'ye atılan füzeler(fotoğraflı)"	01.02.2015	Tayyipperest, saltanat	Olumsuz
"Cizre ile birlikte Aydın da işgal altında"	04.02.2015	Başkanlık sistemi, yeni anayasa	Olumsuz
"İkinci Oslo skandalı"	05.02.2015	Başkanlık istemi	Olumsuz
"İstifada yenge ağırlığı"	11.02.2015	Başkanlık sistemi	Olumsuz
"Sümeyye nereye koşuyor"	21.02.2015	Başkanlık sistemi	Olumsuz

Yeni Çağ yazarı Ahmet Takan, Kobani, Yunanistan seçimi, Sümeyye Erdoğan'a karşı suikast iddiası ve Hakan Fidan'ın adaylığı üzerinden kurguladığı yazılarında temelde 7 Haziran seçimlerinde Ak Parti ve HDP'nin bir pazarlık hesabı içinde olduklarını bunun da İmralı üzerinden şekillendiğini iddia etmektedir. Böyle bir yapıda gidilecek seçimde Türkiye'nin parçalanma riskiyle karşı karşıya olduğunu savunan yazara göre 7 Haziran'da yapılacak

seçimlerde yeni anayasa kamuflajıyla Türkiye’nin bölünüp parçalanma projesine, calan ve arkadaşlarının affedilmesine ve Kürdistan projesine onay verileceğini söylemektedir. Takan, bu tarz büyük bir tehlikenin bertaraf edilmesi adına, Başkanlık sisteminin akamete uğratılması için, Ak Partinin meclisteki sandalye sayısının 276’nın altına düşürülebilmesi için ve Erdoğan ailesinin dokunulmazlık zırhının kaldırılabilmesi için seçimde MHP çatısı altında birleşilmesi gerektiğini bu birleşmede başta BBP, Saadet, Demokrat Parti, Yurt Partisi ve Bağımsız Demokrat Parti’nin olması gerektiğini dillendirmektedir.

Tablo 31. Arslan Tekin’in köşe yazıları

Yazı İsmi	Tarih	Sık kullandığı Argümanlar	Başkanlık sistemi düşüncesi
“lm kalım seçimi”	02.02.2015	Serok Ahmet, saray	Olumsuz
“MHP ne yapacak?”	09.02.2015	Saraydaki zat, Serok Ahmet	Olumsuz
“Cumhur’un başına bak”	26.02.2015	400 milletvekili	Olumsuz

Arslan Tekin’in yazılarında görünen genel tablo, saraydaki zat diyerek Erdoğan’ın şahsını hedef alan açıklamaları, Başbakan Davutoğlu için sarf ettiği ve Kürtçe ‘de ‘başkan’ anlamına gelen ‘Serok’ nitelendirmesi sistemik tartışmadan çok kişiler üzerinden bir tartışmayı yeğlediğidir. 7 Haziran seçimlerinde Ak Parti ve HDP’nin işbirliği yaptığını HDP’nin aleyhine olacak şekilde parti olarak seçime gidilmesine karar verildiğini iddia eden Arslan, seçimin ve Başkanlık sisteminin tamamen Erdoğan’ın geleceğinin garantilenmesi adına kurgulandığını ve seçimin istenilen şekilde sonuçlanmaması durumunda ise Erdoğan’ın ülkeden kaçacağını iddia etmektedir. Cumhurbaşkanı’nın ettiği yemine sadık kalmadığını ve bir AK Partili gibi davranmasını da eleştiren yazar diğer yandan çözüm olarak MHP’nin güçlü şekilde parlamentoda yer almasını arzuladığını bu yönde kamuoyu araştırtma şirketlerinin de olumlu sinyaller verdiğini ifade etmektedir.

Tablo 32. zcan Yeniçeri’nin köşe yazıları

Yazı İsmi	Tarih	Sık kullandığı Argümanlar	Başkanlık sistemi düşüncesi
“Başkan, başkanlık ve Erdoğan”	02.02.2015	Monark, otoriter,	Olumsuz
“Erdoğan böyle buyurdu”	09.02.2015	400 milletvekili	Olumsuz
“Ya Erdoğan ya demokrasi”	23.02.2015	400 Milletvekili	Olumsuz

zcan Yeniçeri, Erdoğan’ın tüm yetkileri elinde bulundurmasını, tarafsızlığını yitirmesini, bir parti başkanı gibi davranmasını eleştirerek, Erdoğan’ın hukuk tanımaz bir düzeye geldiğini belirtmektedir. Yazar bu gibi tavırların ancak demokrasiden uzak otoriter veya monarşik yönetimlerde görülebileceğini ifade ederek Erdoğan’ın bu sıfatları hakkettiğini düşünmektedir. Başkanlık sistemini de eleştiren Yeniçeri, Türkiye’nin 150 yıllık bir parlamenter sistem geleneğine sahip olduğunu dolayısıyla bir kişinin ihtirası yüzünden bu tecrübenin heba edilmemesi gerektiğini düşünmektedir. 7 Haziran seçimlerinin bu bağamda çok önemli olduğunu söyleyen Yeniçeri seçimle ilgili düşüncelerini, “nmzdeki süreç,

milletin iktidarı ile Erdoğan'ın kişisel iktidarı karşı karşıya gelecektir. Tercih 'Ya Erdoğan ya demokrasi; ya Türkiye ya AKP' şeklinde gerçekleşecektir". Şeklinde açıklamaktadır.

Ümit Özdağ, kaleme aldığı "*Seçimler yaklaşırken*" (06.02.2015) başlıklı yazıda 7 Haziran'da yapılacak olan seçimlerin Türkiye için büyük bir öneme sahip ve kader seçimi olacağını ifade ederek, Erdoğan ve Davutoğlu'nun bu seçimler neticesinde parlamenter sistemi sona erdirerek otoriter ve bir tek parti başkanlık rejimini tesis etmek için çabaladıklarını iddia etmektedir. MHP'nin yerel seçimlerde olduğu gibi güçlü bir duruş sergilemesi durumunda bu düşüncelerin akamete uğrayabileceği mesajını veren yazara göre bunun da ancak eşit şartlara göre seçime gidilmesi durumunda anlam kazanacağını söylemektedir.

Ahmet Gürsoy, "*Başkanlık sistemini engelleyecek irade yok*" (31.01.2015) isimli yazısında Türkiye'deki muhalefetin pasifliği ve işlevsizliği yüzünden AK Parti'nin düşündüğü tüm hedeflere birer birer ulaştığını dolayısı ile böyle bir muhalefet örüntüsünde Ak Parti'nin 2015 seçimlerini kazanması dolayısı ile Başkanlık sistemine geçilmesinin önünde herhangi bir engel olmadığını iddia ederek eleştiri oklarını muhalefete yöneltmektedir.

Diğer bir Yeniçağ yazarı olan Ahmet Sevgi'nin yazı başlığı "*Başkanlık sistemi*" (07.02.2015) şeklindedir. Sevgi, Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın sürekli olarak dillendirdiği Başkanlık sistemini aslında denetimden uzak diğer bir ifade ile yargıdan azade olmak için istediğini savunmaktadır. Yargının denetleyemediği bir sistemin adının olsa olsa diktatörlük olabileceğini söyleyen Sevgi, Osmanlı dâhil olmak üzere tüm sistemlerde yargının esas olduğunu dolayısı ile yargının denetlemediği bir sistemi savunmanın düşünülemeyeceğini söylemektedir.

Ahmet Ünal, Ak Parti ve Erdoğan tarafından istenen Başkanlık sistemini istihbarat devleti olarak tanımladığı Hitler ve Musollini'nin oluşturduğu yönetimlere benzeterek Türkiye'nin çok büyük bedeller ödeyerek tesis ettiği demokrasi kültürünü ve parlamenter sistemin bu şekilde heba edilmesine karşı duruş sergilemektedir. "*Batırmak için batıyorlar*" (06.02.2015) isimli yazısında da konuya değinen yazar, Ak Parti iktidarını ve Erdoğan'ı eleştirerek hükümetin yaptığı icraatla battığını, çıkmak için de 'Başkanlık sistemi', maskeli 'tek adam' sistemlerini devreye sokarak kurtulmaya çalıştığını iddia etmektedir..

Arslan Bulut, "*MHP, 'AKP 400'ü aşara' mı oynuyor?*" (12.02.2015) isimli yazısında Devlet Bahçeli'nin demeçlerini masaya yatırmaktadır. Bahçeli'nin PKK, HDP, AKP ittifakıyla 400 milletvekili alarak bu üçlünün arzuladıkları tüm hedeflere ulaşabilecekleri yönündeki sözlerini eleştiren Arslan, 7 Haziran'da AKP 400 milletvekili alacaksa MHP ve diğer partiler seçime neden girmektedir? Diye sormaktadır. Arslan MHP'nin seçimlere iyi hazırlanamadığını ve tek başına iktidarı istemediğini de iddia ederek Bahçeli'nin istemden de olsa söylemleriyle Ak Parti'nin reklamını yaptığını not düşmektedir.

Mustafa Erkal'ın kaleminden çıkan "*Başkanlık sistemi tuzağı*" (08.02.2015) isimli yazı tamamıyla Başkanlık sistemi reddiyesi olarak görülmektedir. Erdoğan'ın başlatmış olduğu sistem tartışmalarını eleştiren Erkal, Başkanlık sistemi ve eyaletlere geçişin Türkiye'ye makas değiştirmekle ilgisi olduğunu savunmaktadır. Yeni anayasa ile yapılmak istenenin "*etnik ırkçılık, Türk milleti dışında yapay milletler uydurma ve Osmanlı merakı kullanılarak Türk milletinin reddi ile özgürlükçü ve demokratik olunacağı*" gibi bir düşüncenin var olduğunu söyleyen yazar, bu vesile Türk milletinin altında dinamit konulmaya çalışıldığını ileri sürmektedir.

Agos gazetesindeki bulgular (www.agos.com.tr)

Türkçe olarak günlük yayın yapan Agos gaztesi, Türkiye'deki Ermenilerin çıkardığı bir gazetedir. Başkanlık sistemine ilişkin 3 yazının yer aldığı bu gazetedeki yazıların biri Baskın

Oran'a diğer ikis ise Yetvart Danzikyan'a aittir. Baskın Oran, " *Kurtuluş için bir tek Erdoğan'a güveniyorum*" (12.02.2015) isimli yazısında Kobani olayları, Ermeni meselesi, Erdoğan'ın Merkez Bankası Başkanı ve TÜSİAD başkanı ile giriştiği polemikler üzerinden bir perspektif geliştirerek Cumhurbaşkanı'nın giderek tek adamlığa doğru kaydığını iddia etmektedir. Erdoğan'ın uyguladığı politikalarla adeta Türkiye'nin soluk alma yollarını tıkadığını ve Türkiye'nin nefes alamaz hale geldiğini savunan Oran, ironik bağlamda kendi ifadesiyle " *kurtuluş için yani dibe vurmak için, bir tek Erdoğan'a güveniyorum*" sözleriyle Erdoğan'ı eleştirdiği görülmektedir.

Yetvart Danzikya da " *Pakettir, yasaktır, başkanlıktır derken..*" (04.02.2015) " *Bir garip seherdeyiz*" (11.02.2015) adlı iki yazıda Başkanlık sistemini değinmiştir. Erdoğan'ın zaten fiili bir başkan gibi davrandığını iddia eden yazar, mevcut durumda bunu istemesinin tek sebebinin ise hikâyesiz kalan Ak Parti'ye seçimi kazandırmak için bir yöntem olarak tercih edildiğini savunmaktadır. Hakan Fidan'ın adaylığı üzerinden de Erdoğan'ı eleştiren yazar, " *Başkan gibi davranan bir cumhurbaşkanımız olunca bunlar olur*" diyerek cumhurbaşkanının tarafsız davranmadığına vurgu yapmaktadır.

Sonuç

Türkiye, 7 Haziran 2015'te yapılacak olan genel seçimlere adeta kilitlenmiş durumundadır. Zira bir bakıma Türkiye'nin yönetim sisteminin oylanacağı bu seçimde ya devam ya da tamam kararı alınacaktır. Dolayısı ile iktidarı, muhalefeti diğer yandan iç kamuoyu ve dış kamuoyu bu seçimlerin sonucunu her şeyden çok merak eder hale gelmiştir. Bu seçimi önemli kılan özel durum ise yeni anayasa ve Başkanlık sistemi tartışmalarıdır. Türkiye, Osmanlı'nın son dönemdeki uygulamaları da düşünüldüğünde iki yüz yılı aşan bir parlamenter geleneğe sahiptir. Türkiye'nin bir devlet olarak tarih sahnesine çıkmasından bu yana 4 farklı anayasa devreye girmiş bu anayasalarda yönetimle ilgili bir kısım değişiklikler yapılmıştır. En son değişiklik 1982 Anayasası ile yaşanmış ve yapılan değişiklik ile Cumhurbaşkanı lehine yetkiler artırılmış ve icrada da 'çift başlılığa' gidilmiştir. Yürütmede kaos anlamı taşıyan bu 'çift başlılığa' ilk itiraz eden kişi 8. Cumhurbaşkanı Turgut Özal olmuştur. Zamanın koşulları gereği pek kabul görmeyen Özal'ın bu çıkışını daha sonra 9. Cumhurbaşkanı Demirel'de sürdürmüş fakat siyaset dünyasında ve kamuoyunda beklenen ilgiliyi göremeyince teklif tıpkı Özal'ınki gibi rafa kaldırılmıştır. Bununla Birlikte MHP'nin efsanevi lideri Alparslan Türkeş ve BBP'nin doğal lideri Muhsin Yazıcıoğlu'nun da Başkanlık sistemini bir ilke olarak tasvip ettikleri de bilinen bir durumdur. Başkanlık sisteminin kamuoyunda çok yoğun olarak tartışılması 12. Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan sayesinde olmuştur. Kendisinin İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı olduğu dönemden itibaren benimsediği bir model olan Başkanlık sistemi, AK Parti'nin kurulduğu ilk yıllarda da kısmi olarak tartışılmıştır. Başkanlık sisteminin yoğun olarak tartışılması ise 10 Ağustos 2014' yapılan Cumhurbaşkanlığı seçimleri öncesine denk gelmektedir. Erdoğan'ın adaylığı sırasına ' alışılmış gibi teamüllere uyan bir Cumhurbaşkanı olmayacağım' mealinde söylemiş olduğu bu sözlerin gelecek için bir 'işaret fişegi' taşıdığı rahatlıkla anlaşılabilecek bir durumdur. Netice itibarıyla Erdoğan 6-7 aylık görevi süresince, Türkiye'nin alışa geldiği cumhurbaşkanı modelinden çok farklı bir çizgide yer almıştır. Başkanlık sistemi, yaklaşan 7 Haziran seçimleri ile birlikte 2015 yılı başlarından itibaren kamuoyu medya ve siyaset arenasında daha çok tartışılmaya başlanmıştır. Başkanlık sistemi

tartışmalarında iki blokun olduğu görülmektedir. Bir yanda sistemden yana evet diyen Erdoğan ve Ak Parti'nin oluşturduğu blok yer alırken diğer yandan ise her şartta buna karşı çıkan muhalefet bloku yer almaktadır. Erdoğan ve Ak Parti bloku, parlamenter sistemin tıkanığundan yola çıkarak sistem değişikliğini isterken, muhalefet ise daha çok Erdoğan'ın şahsı üzerinden kurguladıkları yaklaşımlarla ve 12 yıl boyunca kesintisiz bir şekilde iktidar olan Erdoğan'ın böylesi bir sistem değişikliği sonrasında kendi deyimleriyle 'otoriterlik, diktatörlük, padişahlık' gibi yöntemlerle kişisel iktidarını sürdüreceği endişesiyle karşı çıkmaktadır. Muhalefetin diğer bir karşı çıkış gerekçesi ise Başkanlık sistemiyle Türkiye'nin üniter devlet yapısının dağılacağı ve bunun da bir parçalanmayla sonuçlanacağı endişesidir. Şuan için Türkiye'nin en önemli gündem maddesi olan Başkanlık sistemi, toplumun her kesiminde tartışılmaktadır. Bu tartışma alanlarının birini de doğal olarak medya oluşturmaktadır. Biz de bu çalışmamızda medyanın daha özel bir ifade Türkiye basınındaki köşe yazarlarının Başkanlık sistemine yönelik tartışmalarını mercek altına alarak bir sonuca oluşmaya çalıştık. Araştırma kapsamında şuan için mecliste bulunan siyasi partileri destekleyen gazetelerin yanı sıra Türkiye'de önemli bir azınlık olan Ermenileri temsil eden Agos gazetesini de dâhil ettik. Bahsi geçen gazeteler sırasıyla Hürriyet, Cumhuriyet, Star, Özgür Gündem ve Yeniçağ gazeteleridir. Çalışmamızda esas alınan gazetelerin 28 Ocak-28 Şubat 2015 arasındaki 30 günlük dijital nüshaları incelemeye tabi tutulmuştur. Araştırmada belli başlı bazı bulgulara ulaşılmıştır. Araştırma sonucunda incelenen 6 gazetede 48 yazarın toplam 124 köşe yazısı yazdıkları görülmüştür. Bunları sıralayacak olursak: Hürriyet gazetesinde 10 yazarın 35, Cumhuriyet gazetesinde 7 yazarın 34, Star gazetesinde 9 yazarın 20, Yeniçağ gazetesinde 9 yazarın 17, Özgür gündem gazetesinde 11 yazarın 15 ve Agos gazetesinden ise 2 yazarın toplam 3 yazısı yer almıştır. Bu bağlamda bu bir aylık zaman diliminde en fazla yazının Hürriyet ve Cumhuriyet gazetelerinde buna karşın en az yazının ise Agos gazetesinde yer aldığı saptanmıştır. Kategorik olarak bakıldığında Hürriyet, Cumhuriyet, Yeniçağ, Özgür gündem ve Agos gazetesi yazarlarının Başkanlık sistemine karşı bir duruş sergiledikleri, Star gazetesi yazarlarının ise Başkanlık sistemini savundukları görülmektedir. Elde edilen en ilginç sonuçlardan biri ise köşe yazarlarının sanki söz birliği etmişçesine ya toptan bir reddiye ya da toptan bir kabul sergiledikleridir. Bu bağlamda Star gazetesi yazarlarının tümü toptancı bir tavırla kabul çizgisinde, bu gazetenin haricindeki diğer tüm gazete yazarlarının da toptancı bir yaklaşımla ret çizgisinde oldukları müşahade edilmiştir. Burada bir parantez açarak Hürriyet gazetesinde yazı yazan İsmet Berkan, Oral Çalışlar ve Akif Beki'nin diğer gazete yazarlarından farklı düşündüğünü belirtmekte fayda görüyoruz. Fakat genel olarak bakıldığında bu durumun aslında Türk medyası için iyi bir sonuç taşımadığını ve gazetelerdeki 'çok seslilik' adına ümitsizlik vadeden bir gelişme olduğunu söyleyebiliriz. Diğer yandan gazetecilerin Başkanlık sistemini kabul-kabul etmeme veya taraf olma veya olmama gerekçelerine bakıldığında da aynı toptancı yaklaşımın burada da söz konusu olduğunu görülmektedir. Reflekslerini sevgi-nefret üzerinden temellendirdikleri görülen gazetecilerin sistemik bir tartışmadan ziyade katı bir ideolojik düzlem üzerinden fikir serdettikleri anlaşılmaktadır. Örnek verecek olursak Hürriyet, Cumhuriyet, Yeniçağ, Özgür gündem ve Agos gazetesindeki yazarlarda bariz bir şekilde 'Erdoğanfobi' veya Erdoğan nefreti şeklinde tezahür eden bu durum, Star gazetesinde ise Erdoğan sevgisi veya muhabbeti ekseninde cereyan etmektedir. Bununla birlikte karşı olanların başvurdukları argümanlar bahsi geçen korku veya nefretin birer göstergesi şeklinde yansımaktadır. "Tiran, padişah, Erdoğanizm, diktatör, tek adam, Sultan, kaçak

saraydaki adam, Hitler, Musollini” tarzındaki bu benzetmeler, tartışılan konuyu bağlamından koparan öznel veya kişisel yaklaşımlardır. Star gazetesi dışındaki yazarların Başkanlık sistemine karşı çıkış gerekçelerine devamla bakıldığında sistemin otoriter eğilimleri pekiştireceği, özgürlükleri kısıtlayacağı, tek adam devletine geçileceği, denetimden uzak bir yapı ihdas edilerek ‘kuvvetler ayrılığı’ ilkesinin zedeleneyeceği gibi iddialar yer almaktadır. İlâveten milliyetçi refleksleriyle bilinen Yeniçağ gazetesi yazarlarına göre Başkanlık sistemi ile bir tür eyalet sistemine geçileceğinden yola çıkılarak ülkenin bölüneceği ve güneyimizde PKK ve HDP marifetiyle bir Kürt devletinin kurulma endişelerini taşıdığını görmekteyiz. Diğer bir kayda değer sonuç ise, daha önceki seçimlerde katıksız bir şekilde CHP’yi destekleyen Cumhuriyet yazarlarının ağız birliği etmişçesine bu seçimde HDP’den yana ağırlık koymalarıdır. Yine Özgür gündem yazarlarının istisnasız bir şekilde HDP’ için oy istemeleri ve propaganda yapmaları ilginç bir sonuç olarak değerlendirilebilir. Araştırmamızdan çıkan sonuç genel anlamıyla medya mensuplarının özel de ise köşe yazarlarının Başkanlık sistemine sıcak bakmadıklarını, bahsi geçen sistemin Türkiye’nin geleneksel dinamiklerini ve ‘kırmızıçizgilerini’ aşındıracağı endişesini taşıdıklarını söyleyebiliriz. Son bir söz olarak şunu söyleyebiliriz ki; Başkanlık sistemi tartışmaları ekseninde son sözü söyleyecek olan merci, hiç şüphesiz ki demokrasilerin temel meşru dayanağı olan halktır. Bu nedenle 7 Haziran 2015’te yapılacak olan seçim, halkın tercihini yansıtacağından tüm kesimlerin bu sonuca saygı duyması gerektiğini salık vererek bunun da demokrasinin erdemlerinden biri olduğunu asla unutmamak gerekir.

Kaynakça

- AGOS gazetesi Web Sitesi, www.agos.com.tr (28 Ocak-28Şubat 2015 tarihleri arasındaki dijital nüshalar)
- AKIN, F. (2005). Kamı Hukuku: Devlet Doktrinleri, Temel Hak ve Özgürlükler, Üçdal Neşriyat, İstanbul.
- AKTİFHABER Web Sitesi, (2015). “Bahçeli’den Başkanlık Sistemi Eleştirisi”, <http://www.aktifhaber.com/bahceliden-baskanlik-sistemi-elestirisi-1119227h.htm> Erişim Tarihi: 20.04.2015.
- AL CEZİRE TÜRK Web Sitesi, <http://www.aljazeera.com.tr/> Erişim Tarihi: 25.02.2015
- ANKARA ÜNİVERSİTESİ Web Sitesi, www.yasayananayasa.ankara.edu.tr, Erişim tarihi: 25.02.2015
- ARNHART, L. (2005). Siyasi Düşünce Tarihi Platon’dan Rawls’a, Adres Yayınları, Ankara.
- ASİLBAY, İ., H. (2013). “Parlamente Sistem ve Türkiye Açısından Bir Değerlendirme”, <http://tbbdergisi.barobirlik.org.tr/m2013-104-1250> Erişim Tarihi: 23.02.2015.
- ATAR, Y. (1997). Yeni Türkiye Dergisi Türk Demokrasisi Özel Sayısı, içinde “Çağdaş Demokrasinin Siyasal Boyutu: Türkiye’de Demokratikleşme ve Anti Demokratikleşme Göstergeleri”, Ankara.

BAŞKANLIK SİSTEMİ Web Sitesi ,<http://www.baskanliksistemi.com/baskanlik-sisteminin-dunyadaki-uygulamalari.php> Erişim Tarihi: 25.02.2015

BERELSON, B. (1971). Content Analysis in Communications Research, New York: Hafner Publishing.

BÜYÜK BİRLİK PARTİSİ Resmi Web Sitesi, http://www.bbp.org.tr/haber_detail.php?haberid=3148 Erişim Tarihi: 25.02.2015.

COŞGUN, U. (2008). “Dünden Bugüne Anayasacılık”, <http://www.ankarabarusu.org.tr/siteler/ankarabarusu/hgdmakale/2008-1/13.pdf> Erişim Tarihi: 23.02.2015.

CUMHURİYET gazetesi Web Sitesi, www.cumhuriyet.com.tr (28 Ocak-28Şubat 2015 tarihleri arasındaki dijital nüshalar)

CRANO, W., BREWE, M., B. (1973). Principle of Research in Social Psychology, Mc Graw-Hill, Inc.

DUMAN, S. (2013). “Türkiye’de Başkanlık Sistemi Değerlendirmeleri”, https://www.academia.edu/4133877/T%C3%BCrkiyede_Ba%C5%9Fkanl%C4%B1k_Sistemi_De%C4%9Ferdendirmeleri Erişim Tarihi: 25.02.2015

DURGUN, Ş. (1999). Batı Demokrasilerinde ve Türkiye’de Parlamenter Yapılar ve Parlamenterlerin temsil Gücü, Nobel Yayınları, Ankara.

ELDEM, M., N. (2009). Türkiye’nin Rejim Sorunu Cumhurbaşkanlığı Krizi ve

Yarı Başkanlık. Sobil Yayıncılık, Ankara.

ENSONHABER Web Sitesi, (2015). “Cumhurbaşkanı Erdoğan Kocaeli’de”, <http://www.ensonhaber.com/cumhurbaskani-erdogan-kocaelide-2015-04-18.html> Erişim Tarihi: 20.04.2015.

ERDOĞAN, M.(1995). Demokrasi, Laiklik, Resmi İdeolojisi, Siyasal kitabevi, Ankara.

ERDOĞAN, M. (1997). Yeni Türkiye Dergisi Demokrasi Özel Sayısı, Ankara.

FENDOĞLU, S. (2010). “Başkanlık Sistemi Tartışmaları” <http://www.sde.org.tr/userfiles/file/baskanlik%20sistemi%20tartismalariYENI-1111.pdf>, Erişim Tarihi: 21.02.2015.

GÖKÇE, O. (2006). İçerik Analizi Kuramsal ve Pratik Bilgiler, Siyasal Kitabevi, Ankara.

GÖNENÇ, L. (2005). Başkanlık Sistemi, içerisinde, “Türkiye’de Sistem Değişikliği Tartışmaları Olanaklar ve Olasılıklar Üzerinden Bir Çalışma Notu”, Türkiye Barolar Birliği Yayınları: 77, Ankara.

GÖZE, A. (2005). Siyasal Düşünceler ve Yönetimler, Beta Yayınları, İstanbul.

HABER TÜRK Web Sitesi, (2015), “ Cumhurbaşkanı Erdoğan: Koalisyon Demek İflas Demektir”, <http://www.haberturk.com/gundem/haber/1067747-cumhurbaskani-erdogan-koalisyon-demek-iflas-demektir> Erişim Tarihi: 20.04.2015.

- HABER7 Web Sitesi, (2015). “Davutoğlu’dan Canlı Yayında Önemli Açıklamalar”
<http://www.haber7.com/siyaset/haber/1289262-davutoglundan-canli-yayinda-onemli-aciklamalar>
Erişim Tarihi: 20.04.2015.
- HATEMİ, K. (1997). Yeni Türkiye Dergisi Siyasette Yozlaşma Özel Sayısı, Ankara.
- HÜRRİYET Gazetesi Web Sitesi, (2014), “Ak Parti’nin Cumhurbaşkanı Adayı Recep Tayyip Erdoğan”,
<http://www.hurriyet.com.tr/gundem/26719347.asp> Erişim Tarihi: 13.02.2015.
- HÜRRİYET Gazetesi Web Sitesi, www.hurriyet.com.tr. (28 Ocak-28Şubat 2015 tarihleri arasındaki dijital nüshalar)
- İNTERNETHABER Web Sitesi, (2015). Ak Parti Seçim Beyannamesi Başkanlık Sistemi”
<http://www.internethaber.com/ak-parti-secim-beyannamesi-baskanlik-sistemi--781204h.htm> Erişim Tarihi: 20.04.2015.
- KALAYCIOĞLU, E ve SARIBAY A.,Y. (1986). Türk Siyasal Hayatının Gelişimi, “Tanzimat: Modernleşme Arayışı ve Siyasal Değişme”, Beta Yayınları, İstanbul.
- KALAYCIOĞLU, E. (2005). Başkanlık Sistemi , içerisinde “Başkanlık Rejimi: Türkiye’nin Diktatörlük Tehdidiyle Sınavı”, Türkiye Barolar Birliği Yayınları: 77, Ankara.
- KELEŞ, R. (2000).Yerinden yönetim ve Siyaset, Cem Yayınevi, İstanbul.
- KUZU, B. (1997). Yeni Türkiye Dergisi Siyasette Yozlaşma Özel Sayısı, içerisinde “ Türkiye İçin Başkanlık Hükümeti”, Ankara.
- NTV Web Sitesi, “ Başkanlık Sistemi Türkiye’yi Olumsuz Etkiler”,
<http://www.ntv.com.tr/arsiv/id/25086300/> Erişim Tarihi: 23. 01. 2015.
- ONAR, E. (2005). Başkanlık Sistemi içerisinde, “ Türkiye’nin Başkanlık veya Yarı Başkanlık Sistemine Geçmesi Düşünülmeli midir?”, Türkiye Barolar Birliği Yayınları: 77, Ankara.
- ÖZBUDUN, E. (2005). Türk Anayasa Hukuku, Yetkin Yayınları, Ankara.
- ÖZBUDUN, E. (2005). Başkanlık Sistemi içerisinde “ Başkanlık Sistemi Tartışmaları”, Türkiye Barolar Birliği Yayınları: 77, Ankara.
- ÖZDEMİR, H. (1989). Devlet Krizi, TC Cumhurbaşkanlığı Seçimleri, Afa Yayıncılık, İstanbul.
- ÖZGÜR GÜNDEM Gazetesi Web Sitesi, <http://www.ozgur-gundem.com>, (28 Ocak-28Şubat 2015 tarihleri arasındaki dijital nüshalar)
- ÖZSOY, O. (2000). Türkiye’nin Demokrasi Arayışı, Yedirenk, İstanbul.
- PARLA, T. (1999). Türkiye’de Anayasalar, İletişim Yayınları, İstanbul.
- RAKİPOĞLU, M. (2014). “Parlamente Sistem – Başkanlık Sistemi Karşılaştırması ve Türkiye’de Cumhurbaşkanlığı Seçimi”, <http://academidea.com/parlamente-sistem-baskanlik-sistemi-karsilastirmasi-ve-turkiyede-cumhurbaskanligi-secimi/> Erişim Tarihi: 23.02.2015.

STAR gazetesi, www.star.com.tr (28 Ocak-28 Şubat 2015 tarihleri arasındaki dijital nüshalar)

TAVŞANCIL, E. Ve ASLAN, E. (2001). İçerik Analizi ve Uygulama Yöntemleri, Epsilon Yayınları, İstanbul.

TUNCAY, M. (1999). Politika, Remzi Kitabevi, İstanbul.

TURAN, İ. (2005). Başkanlık Sistemi, içerisinde “Başkanlık Sistem Sevdası: Zayıf Temelli Bir Özlem”, Türkiye Barolar Birliği Yayınları: 77, Ankara.

TÜRK DİL KURUMU Web Sitesi, http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_ynlis&view=ynlis&kelimez=358. Erişim Tarihi: 23.02.2015.

TÜRKEŞ, A. (1997). 9 Işık, Kamer Yayınları, İstanbul.

TÜRKİYE gazetesi Web Sitesi, (2015). “Kılıçdaroğlu’ndan ‘Başkanlık Sistemi’ Eleştirisi” <http://www.turkiyegazetesi.com.tr/politika/229201.aspx> Erişim Tarihi: 20.04.2015.

ZEYBEK, N., K. (1997). Yeni Türkiye Dergisi, Siyasette Yozlaşma Özel Sayısı, içerisinde “ Siyasi Sistem Değişikliği ve Bir Model Teklifi”, Ankara.

TURGUT, M. (1998). Başkanlık Sistemi Ordu ve Demokrasi, Boğaziçi Yayınları, İstanbul.

TURHAN, M. (1989). Hükümet Sistemleri ve 1982 Anayasası, Dicle Üniversitesi Hukuku Fakültesi Yayınları, No:9, Diyarbakır.

ULUŞAHİN, N. (1999). Anayasal Bir Tercih Olarak Başkanlık Sistemi, Yetkin Yayınları, Ankara.

WİKİPEDIA Web Sitesi, www.wikipedia.org Erişim tarihi: 23.02.2015 .

YAVUZ, K., H. (2000). Türkiye’de Siyasal Sistem Arayışı ve Yürütmenin Güçlendirilmesi, Seçkin Yayıncılık, Ankara.

YAZICIOĞLU, R. (1998). Bu Sistem Değişmeli, Birey Yayıncılık, İstanbul.

YENİÇAĞ Gazetesi Web Sitesi, www.yenicaggazetesi.com.tr , (28 Ocak-28 Şubat 2015 tarihleri arasındaki dijital nüshalar)

YILMAZ, F. (1996). İlk Çağ Düşünce Tarihi, Birleşik Yayıncılık, İstanbul.

ZAMAN gazetesi Web Sitesi(2013), “Özal, Başkanlık Sistemini Türkiye’ye 1983’de Getirmek İstemiş”, http://www.zaman.com.tr/politika_ozal-baskanlik-sistemini-turkiyeye-1983de-getirmek-istemis_2079783.html Erişim Tarihi: 23.01.2015.

